

Öğrenci, Öğretmen ve Veli Üçgeninde Akademik Başarısı Yüksek Öğrencilerin Sahip Oldukları Akademik Özellikler: Sekizinci Sınıf Öğrencilerine Dönük Bir Durum Çalışması¹

Academic Characteristics of Students with High Academic Achievement in the Student, Teacher, and Parent Triangle: A Case Study for Eighth-Grade Students

Nurcan ÖZCAN

Doktora Öğrencisi ♦ Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Anabilim Dalı ♦ nrcn.math@hotmail.com ♦ ORCID: 0009-0001-9301-8466

Yusuf KESKİN

Doç. Dr. ♦ Sakarya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü

♦ ykeskin@sakarya.edu.tr ♦ ORCID: 0000-0002-1072-6708

Özet

Çalışmada, akademik açıdan başarılı sekizinci sınıf öğrencilerinin kendileri, aileleri ve öğretmenleri boyutunda akademik özellikleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Araştırma Kocaeli ili İzmit ilçesinde bir devlet ortaokulunda sekizinci sınıf düzeyinde akademik başarısı yüksek üç öğrenci, bu öğrencilerin her birinin bir ebeveyni ve dört ders öğretmeni ile yapılmıştır. Araştırma katılımcıları, amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. Araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden örnek olay (durum çalışması) çalışmasıdır. Durum çalışması desenlerinden “bütüncül tek durum deseni” kullanılmıştır. Veriler, yarı yapılandırılmış görüşme formlarıyla elde edilmiştir. Elde edilen veriler, nitel içerik analizi ve betimsel analize tabi tutulmuştur. Araştırma grubundaki öğrenciler; akademik başarısı yüksek öğrencilerin sahip olması gereken en önemli özelliğin “çalışkanlık” olduğunu ve “disiplinli, düzenli, zamanında ve odaklanarak çalışmak” gibi özellikleri belirtmişlerdir. Ayrıca öğrenciler akademik olmayan “spor ve müzik” gibi eylemlerin akademik başarıyı desteklediğini belirtmişlerdir. Ebeveynlere göre; başarılı öğrencilerin sahip olması gereken en önemli özelliklerin “planlı çalışma, zamanını boşa harcamama, ödevlerini yapma, çalışma programına uyma” olduğu görülmüştür. Öğretmen görüşlerine göre; derslere ve diğer etkinliklere katılımlarının diğer öğrencilere göre yüksek olduğu ve “hazırbulunuşluk, derse karşı ilgi, öğrenme isteği” gibi özellikleri belirtilmiştir. Öğrenci, veli ve öğretmen söylemlerinde ortak akademik özelliklerin; azimli olmak, hedef belirlemek ve planlı çalışmak olduğu görülmüştür.

Anahtar kelimeler: Akademik Başarı, Ortaokul, Öğrenci, Öğretmen, Veli

Abstract

This study attempted to determine the academic characteristics of academically successful eighth-grade students in terms of themselves, their families, and their teachers. The study was conducted in a state middle school in the İzmit district of Kocaeli province with three students with high academic success at the eighth-grade level, one parent of each student, and four subject teachers. The study participants were determined using the criterion sampling method, which is one of the purposeful sampling methods. The study is a case study, one of the qualitative research methods. The “holistic single case

¹ Bu çalışma Yusuf KESKİN’ in danışmanlığında Nurcan ÖZCAN tarafından hazırlanan “Başarılı Ortaokul 8. Sınıf Öğrencilerinin Sahip Oldukları Akademik ve Kişilik Özellikleri ile Değerlerine Yönelik Bir Durum Çalışması” adlı yüksek lisans tezinden üretilmiştir. Aynı çalışma 09-10 Haziran 2023 tarihleri arasında Kocaeli’nde düzenlenen “10. Uluslararası Marmara Sosyal Bilimler Kongresi (Imascon 2023 Bahar)” nde özet bildiri olarak sunulmuştur.

design” was used as one of the case study designs. Data were obtained through semi-structured interview forms. The obtained data were subjected to qualitative content analysis and descriptive analysis. The students in the research group stated that the most important characteristic that students with high academic success should have is “diligence” and characteristics such as “being disciplined, organized, working on time, and focusing”. In addition, the students stated that non-academic activities such as “sports and music” support academic success. According to the parents, the most important characteristics that successful students should have are “planned work, not wasting time, doing their homework, and adhering to a study schedule”. According to teachers' opinions; their participation in lessons and other activities is higher than other students and features such as "readiness, interest in the lesson, desire to learn" are stated. It was seen that common academic characteristics in student, parent, and teacher statements are being determined, setting goals, and working in a planned manner.

Keywords: Academic success, Parent, Secondary school, Student, Teacher,

1. Giriş

Başarı, istenileni alma ve hedeflenen amaca varma şeklinde tanımlanır. Diğer bir ifadeyle bireyin standart bir mükemmelliğe varıp, vardığı standartları geçmeyi amaç edinmesidir (Cüceloğlu, 1997). Eğitimsel açıdan başarı, eğitim programlarının amaçlarıyla tutarlılık gösteren davranışların tamamıdır (Demirtaş ve Güneş, 2002; Durmuş, 2004). Başka bir tanımlamaya göre, okullarda bir ders veya akademik programlardan kişinin ne kadar faydalandığının ölçüsü veya derecesidir (Özgüven, 1998). Öğrenci, eğitim programındaki amaçlanan davranışları gösterdiğinden dolayı başarılı kabul edilebilmektedir. Eğitimde başarıdan kastedilen, genelde okul sürecinde görülen sınavlardan alınan puanlar, test sonuçları veya ikisine ek olarak geliştirilen beceri ya da edinilen bilgiyi ifade etmektedir (Cüceloğlu, 1997). Tüm bunlara karşılık olarak kullanılabilir kavram ise akademik başarıdır.

Akademik başarı denildiğinde genellikle ilk olarak ilkökul, ortaokul, lise ya da üniversite gibi öğretim kademelerinden alınan somut notlar ya da sınavlar akıllara gelir (Özdemir, 2008). Öğrencilerin akademik başarıları, mesleğe ve toplumsal hayata daha dolu hazırlık yapmalarına imkân verdiği ve geleceklelerini şekillendirdiği için, aile ve çevreleri tarafından da önemli görülmektedir. Öğrencinin akademik başarısına etki eden birden fazla faktör mevcuttur. Bu faktörler, öğrencinin kendisi ve çevresi ile ilgili olanlar şeklinde iki başlık altında özetlenebilir (Özdaş, 2019). Öğrencinin kendisi ile ilgili olanlar genetik, bedensel ve psikolojik durum, sağlık, duygusal zekâ ve tutumlar şeklinde sınıflandırılabilir. Genetik faktörler doğuştan gelen IQ (intelligence quotient) ve çeşitli yetenekler olarak sınıflandırılabilir (Arıcı, 2007). Okuldaki başarı, büyük ölçüde akademik zekâyâ bağlı olduğu kadar duygusal zekâyâ da bağlıdır (Bacanlı, 1999). Akademik başarıya ulaşmak için öğrencinin psikolojik ve fiziksel olarak iyi olması beklenir. Psikolojik boyutta olgunlaşma, dikkat, hazırbulunuşluk, kaygı ve korkular akademik başarıyı etkiler (Bacanlı, 2005; Başaran, 2001; Senemoğlu, 2005). Fiziksel boyut ise daha çok sağlıklı olma ile ilgilidir. Bireyin sağlıklı bir fizyolojik yapıya sahip olması, akademik başarı üzerinde olumlu etkiye sahiptir (Binbaşıoğlu, 1996; Senemoğlu, 2005). Ayrıca öğrencilerin öğrenmeye ve derse yönelik tutumlarının olumlu olması, akademik başarıyı artırmaktadır (Keskin, 2003; Yenilmez ve Özabacı, 2003).

Öğrencilerin akademik başarısını etkileyen çevresel faktörler aile, okul, öğretmenler ve arkadaş grubunun da içinde yer aldığı sosyal çevre şeklinde sınıflandırılabilir. Bu çevresel faktörler, belirli durumlarda birbirlerini etkilemekte olup, her bir faktör içinde birçok alt değişkeni barındırmaktadır. Bu faktörler içinde özellikle aile ve öğretmenler önemlidir. Bu ikisi direkt öğrenciyle uzun süreli temas halinde bulunan kişileri kapsamaktadır (Arıcı, 2007).

Aile, çocuğun en azından belirli bir yaşa kadar içinde yetiştiği ve sonrasında diğer sosyal unsurların katılımıyla devam eden ilk eğitim yeridir. Ailenin ekonomik durumu, aile bireylerinin eğitim düzeyi, beklentileri, tutumları gibi birçok alt faktör, çocukların akademik başarılarını doğrudan veya

dolaylı olarak etkilemektedir (Kepçeoğlu, 1995). Yapılan araştırmalar, üst sosyo-ekonomik düzeye sahip aile çocuklarının akademik anlamda daha başarılı olduklarını göstermektedir (Seeman, 2000). Aile faktörü içinde düşünülebilecek önemli değişkenler biri de ebeveyn rolleri ile ilgilidir. Çocuktan akademik başarı bekleniyorsa, aile üyelerinin ona gereken yardım ve desteği sağlaması gerekir. Ana-babanın aşırı veya eksik ilgisi, yanlış tutumu, sevgisizliği, baskısı, sertliği, ev ortamını uygun düzenlememesi gibi durumlar, çocukların ders çalışmaktan soğumasına, çocuklar üzerinde gerginlik, korku gibi olumsuzluklara neden olmaktadır. Tüm bu olumsuz durumlar ise çocukların akademik başarılarını olumsuz etkilemektedir (Çelenk, 2003; Yavuzer, 1992).

Öğrenci ve başarı üzerindeki etkisi bilinen önemli bir diğer faktör ise öğretmendir. Öğrencinin akademik başarısı üzerinde iyi bir eğitimcinin her zaman olumlu etkisi vardır (Bayhan, 1999). Öğrenci davranışlarının ve akademik başarının öğretmen-öğrenci ilişkisinin niteliğinden etkilendiği birçok araştırmada görülmüştür. Samimi ve içten öğretmenler genelde öğrenciler tarafından daha çok tercih edilir. Öğrencinin okula karşı olumlu tutum içinde olmasında öğretmen-öğrenci iletişiminin iyi olması etkilidir (Jones ve Jones, 2001). Akademik başarının artmasını olumlu öğretmen-öğrenci iletişimi sağlarken, başarısızlığın ve istenmeyen davranışların en önemli sebepleri arasında olumsuz öğretmen-öğrenci iletişimi görülmektedir. Okulda gösterilen iyi ve kötü öğrenci davranışlarında ve öğrencinin akademik başarısında öğretmen-öğrenci ilişkisinin niteliği önemli etkiye sahiptir (Celep, 1997; Demirtaş, 1999; Sadık, 2002; Seeman, 2000).

Bruinsma ve Jansen (2005), Goningen Üniversitesi 1. sınıf öğrencileri ile yaptıkları çalışmalarında, bu öğrencilerin başarılarına etki eden faktörleri ortaya çıkarmayı amaçlamışlardır. Bu çalışma sonunda, öğrenci başarısını; öğrencinin motivasyonunun, bireysel yeteneğinin, kendine ait çalışma saatlerinin, ders dışında harcanan boş ve dolu zamanların miktarının ve değerlendirme kalitesinin etkilediğini ortaya koymuşlardır. Alkan ve Kurt (1998), benzer şekilde öğrenmenin, öğrenci ve çevresinin karşılıklı etkileşimi sonunda oluşabileceğini ve eğitim verilen ortamın belirlenen amaçlar doğrultusunda düzenlenmesinin zorunlu bir durum olduğunu belirtmişlerdir. Yapılan sınavlar sonucunda öğrencilerin iyi bir programa yerleşmelerinin ve aldıkları üniversite eğitimlerinin öğrencilerin sonraki hayatlarına yön vermesi açısından oldukça önemlidir. Bunun için öğrencilerin ilköğretim temellerinin sağlam olması, bu süreçte başarılı olmaları dolayısıyla başarılarını etkileyen faktörlerin bilinmesi gerekir. Öğrenci başarısızlığının önlenmesi, başarıya etki eden faktörlerin belirlenmesine bağlıdır. Başarıyı arttırmada önemli olan özellikler bilinirse başarısızlığa sebep olan faktörlerin kontrol altına alınabileceği düşünülmektedir (Özgüven, 1974). Yapılan çalışmada da akademik başarısı yüksek öğrencilerin, başarılı olmalarına katkısı olduğu düşünülen akademik özellikleri; kendilerinin, öğretmenlerinin ve ailelerinin gözüyle tespit edilmeye çalışılmıştır. Tespit edilen bu akademik özelliklerin, öğrencilerin akademik açıdan başarılı olmaları için neler yapmaları veya neleri yapmamaları konusunda yol gösterici olacağı düşünülmektedir. Alan yazında akademik başarı konulu birçok çalışma bulunmaktadır ancak akademik başarısı yüksek öğrencilerden yola çıkarak başarılı olmak adına hangi özellikler olmalı şeklinde çalışmalara rastlanmamıştır. Bu açıdan da alan yazına katkı sağlanacağı düşünülmektedir.

Farklılaşan ekonomik, sosyo-kültürel koşullar, gelişen sanayi ve görsel-ışitsel sosyal medya var olan eğitim- öğretim şartlarını değiştirip dönüştürmektedir. Dolayısıyla değişen şartlara uyum sağlayabilen, toplumsal ve insani değerleri yüksek, sosyal hayatında diğer insanlar ile olan ilişkilerinde problemi olmayan sağlıklı ve akademik açıdan başarı sağlayabilecek donanım ve özelliklere sahip öğrencilerin varlığı bir toplumun geleceği açısından çok önemlidir. Dolayısıyla çalışmada, akademik başarısı yüksek ortaokul sekizinci sınıf öğrencilerinin sahip oldukları akademik özelliklerin ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Bu ana amaç doğrultusunda belirlenen alt problemler şunlardır:

1. Ortaokul sekizinci sınıf öğrencilerine göre akademik başarıları yüksek öğrencilerin sahip oldukları akademik özellikler nelerdir?
2. Ailelerine göre akademik başarıları yüksek öğrencilerin sahip oldukları akademik özellikler nelerdir?
3. Öğretmenlerine göre akademik başarıları yüksek öğrencilerin sahip oldukları akademik özellikler nelerdir?
4. Öğrenci, veli ve öğretmen görüşlerine göre ortaokul sekizinci sınıf akademik başarıları yüksek öğrencilerin sahip oldukları ortak olan veya olmayan akademik özellikler nelerdir?

Bu alt problemler doğrultusunda öğrencilerin kendilerinin, yakın çevrelerinden aile bireylerinin ve uzak çevrelerinden öğretmenlerinin görüşlerine başvurulmuştur.

2. Yöntem

2.1. Araştırmanın Modeli

Ortaokul sekizinci sınıfta akademik başarıları yüksek öğrencilerin sahip oldukları akademik özelliklerinin tespitinin amaçlandığı bu çalışmada nitel araştırma yaklaşımı benimsenmiştir. Nitel araştırmaların olayları, varlıkları ve insanları kendi doğal ortamlarında incelemeleri nitel araştırmaları diğer yöntemlerden ayıran en önemli özelliktir (Punch, 2005). Nitel araştırma, var olan ortamın olabildiğince az bozularak, olguları anlamaya ve açıklamaya yardımcı olan araştırma türlerini kapsayan bir kavramdır. Nitel araştırmacılar, insanların kendi anlamlarını, kendi dünyalarını ve dünyalarında sahip oldukları tecrübeleri nasıl anlamlandırdıklarıyla ilgilenirler (Merriam, 1998). Araştırmada, nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması (örnek olay) tercih edilmiştir. Yin'in (2003) tanımına göre, örnek olay, kendi gerçek yaşam çevresinde güncel bir durumu inceleyen ve olgu ile durum arasındaki sınırların belirsiz olduğu yerde kullanılan bir araştırma yöntemidir. Durum çalışması desenlerinden "bütüncül tek durum deseni" kullanılmıştır. Bütüncül tek durum desenlerinde, adından anlaşılacağı gibi, bir kişi, bir kurum, bir program, bir okul gibi tek bir analiz birimi vardır. Bütüncül tek durum deseni, üç durum söz konusu ise kullanılabilir. Birincisi; eğer ortada iyi formüle edilmiş bir kuram varsa, bunun teyit edilmesi veya çürütülmesi amacıyla kullanılabilir. İkincisi; kalıplarla uyumlu olmayan, aşırı, aykırı veya kendine has durumların çalışılmasında bütüncül tek durum deseni yararlanabilir. Son olarak, önceden kimsenin çalışmadığı veya hiç kimsenin ulaşamadığı durumlarda bütüncül tek durum deseni kullanılabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2005, s. 290-291).

2.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın katılımcıları, Kocaeli ili İzmit İlçesinde bir devlet ortaokulunda sekizinci sınıf düzeyinde öğrenim gören üç öğrenci, bu öğrencilerin her birinin bir ebeveyni (iki anne, bir baba) ve dört ders öğretmenidir. Araştırmada yer alan katılımcılar, amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. Çalışma grubunda yer alan bireylere ait kişisel bilgiler Tablo 1'de gösterilmiştir. Önceden belirlenmiş bir dizi ölçütü karşılayan değişik vasıfların çalışılması ölçüt örnekleme yönteminde önemlidir. Araştırmacı tarafından ölçütler hazırlanabilir veya önceden hazırlanmış ölçüt listesi kullanılabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Bu bağlamda orta sosyo-ekonomik düzeyde bir okul ve akademik başarıları yüksek bir sınıf seçilmiştir. Araştırmanın amacı ve alt problemleri doğrultusunda araştırmacı tarafından oluşturulan; öğrencilerin akademik başarı sıralamalarının yüksek olması, aile bireylerinin öğrencilerle iletişim halinde ve öğrenciyi iyi tanıyor olması ve ders öğretmenlerinin akademik başarıyı etkileyen ana branş öğretmenleri arasından olmaları ve öğrenci gözlemlerinin, iletişimlerinin iyi olması şeklindeki kriterlere göre katılımcılar belirlenmiştir. Araştırmacı, belirlediği kriterleri karşılayan, araştırmacının görev yaptığı ortaokuldaki sekizinci sınıflar arasında

yapılan akademik seviye sınıfından en başarılı ilk üç öğrenciyi, bu öğrencileri en iyi tanıyan öğrencilerin her birinin bir ebeveyni ve dört ders öğretmenini belirleyip, daha sonra araştırma kapsamına almıştır. Öğrenciler, ders öğretmenlerinin de fikirleri alınarak belirlenmiştir. Araştırmaya katılan her bir öğrenciye, aile bireyine ve öğretmene bir kod isim verilmiş ve bu kod isimler yarı yapılandırılmış görüşmelerden yapılan doğrudan alıntılarda kullanılmıştır (bkz. Tablo 1).

Tablo 1. Çalışma Grubuna Ait Kişisel Bilgiler*

Öğrenci					Ebeveyn				Öğretmen**			
Kod	C.	K. Say.	Anne Mes.	Baba Mes.	Kod	Yak. Dur.	Yaş	Eğitim	Kod	C.	Yaş	Branş
Ö1E	E	3	Ev hanımı	Serbest Mes.	EA	Baba	49	Ortaokul	Ö1	K	31	İngilizce
Ö2T	K	2	Öğretmen	Öğretmen	TA	Anne	37	Üniversite	Ö2	K	38	Matematik
Ö3Y	K	2	Ev hanımı	Esnaf	YA	Anne	42	Lise	Ö3	E	37	DKAB
									Ö4	K	37	Türkçe

Not. * Tablo boyutunun büyük olması nedeniyle belirli yerlerde kısaltmalar kullanılmıştır. Bunlar; C.=Cinsiyet, Mes. =Meslek, K. Say. =Kardeş Sayısı, Yak. Dur. =Yakınlık Durumu

** Buradaki tüm öğretmenler ilgili sınıf ve öğrencilerin derslerine girmekte olup, Ö4 ayrıca sınıfın rehber öğretmenidir.

2.3. Veri Toplama Aracı

Veri toplama aracı olarak kişisel bilgi formu ve görüşme tekniği kullanılmıştır. Araştırmaya katılan öğrencileri, aile bireylerini ve öğretmenleri daha iyi tanımak için kişisel bilgi formu kullanılmıştır. Kişisel bilgi formları, katılımcıların kişisel bilgilerine yönelik öğrenciler, öğretmenler ve aileler için farklı formlar şeklinde araştırmacı tarafından geliştirilmiştir. Görüşmeler ise yarı yapılandırılmış görüşme formları yardımıyla yapılmıştır. İlk olarak, çalışma grubunun seçimi araştırmacının görev yaptığı ortaokuldaki sekizinci sınıflar arasında yapılan akademik seviye sınıfından en başarılı ilk üç öğrenci olarak yapılmıştır. Yarı yapılandırılmış derinlemesine görüşmeler, danışman ve araştırmacı tarafından hazırlanan görüşme formları ekseninde gerçekleştirilmiştir. Bu formlar, araştırmacıya görüşme içeriği konusunda yol göstermiştir. Buna ek olarak, formlarda yer almayan ama formdaki soruların birer uzantısı niteliğini taşıyacak olan sondaj soruları ile de araştırmacı, görüştüğü kişiye yönelik derinlemesine bilgiye ulaşabilmiştir. Veri toplama aşamasında birden çok veri kaynağı veya türü kullanılarak ayrıca gerek soruların hazırlanmasında gerekse uygulama aşamalarında iki uzman görüşüne başvurulmuş, araştırmacının geçerliği ve güvenilirliği arttırılmaya çalışılmıştır. Bulgular sunulurken ya da yorumlanırken, verilerden genel alıntılar yapılarak, verilerin açık kısımlarına vurgu yapılmıştır. Bu kapsamda çalışma grubundaki üç öğrenci, bu öğrencilerin her birinin bir ebeveyni (iki anne, bir baba) ve dört ders öğretmeni ile bu öğrencilerin sahip oldukları akademik özelliklere yönelik yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

Kişisel bilgi formu: Bu form araştırmaya katılan öğrencileri, aile bireylerini ve öğretmenleri daha iyi tanımak için kullanılmıştır. Kişisel bilgi formları katılımcıların kişisel bilgilerine yönelik öğrenciler, öğretmenler ve aileler için farklı formlar şeklinde araştırmacı tarafından geliştirilmiştir.

Öğretmen için düzenlenen bilgi formunda öğretmenin cinsiyet, yaş, eğitim durumu, değerler eğitimi ile ilgili hizmet içi eğitim alıp almama durumuna, okulda yürüttüğü etkinlik ve çalışmalara yönelik sorulara yer verilmiştir. Öğrenciler için düzenlenen formda cinsiyet, kardeş sayısı, anne-babanın eğitim durumu ve mesleği ile ilgili sorulara yer verilmiştir. Aile için düzenlenen bilgi formunda

ebeveynin cinsiyet, yaş, öğrenciye yakınlık durumu, eğitim durumu ve mesleğine yönelik sorulara yer verilmiştir.

Yarı yapılandırılmış görüşme: Görüşme, ilk etapta sadece konuşma ve dinleme gibi temel becerileri gerektiren, herkesin kullanabildiği basit bir veri toplama yöntemi şeklinde görülebilir. Fakat görüşme; beceri, duyarlılık, yoğunlaşma, bireyler arası anlayış, öngörü, zihinsel uyanıklık ve disiplin gibi birçok boyutu içermesi bakımından hem sanat hem de bilimdir (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Görüşme, sözlü iletişim vasıtasıyla bilgi toplama tekniğidir (Karasar, 2005). Stewart ve Cash, görüşmeyi, *önceden belirlenmiş ve ciddi bir amaç için yapılan, soru sorma ve yanıtlama biçimine dayalı karşılıklı ve etkileşimli bir iletişim süreci* olarak tanımlamışlardır (aktaran Yıldırım ve Şimşek, 2008, s. 53).

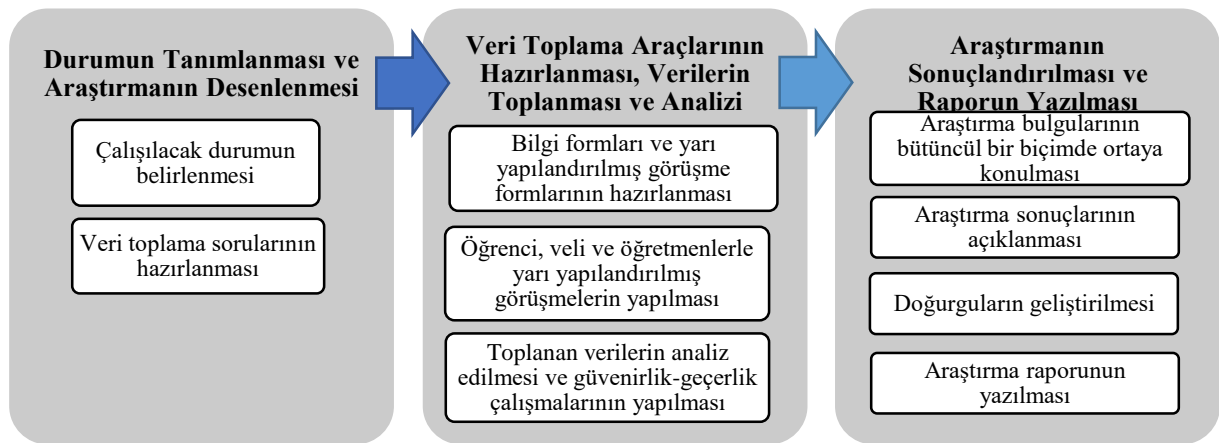
Görüşmeler; *yapılandırılmış, yarı yapılandırılmış, yapılandırılmamış* şeklinde üç farklı başlıkta toplanabilir. Yarı yapılandırılmış görüşme tekniği, yapılandırılmış görüşme tekniğine göre daha esnek yapıdadır. Bu teknikte, araştırmacı önceden sormayı düşündüğü soruların olduğu görüşme protokolünü hazırlar. Buna rağmen, araştırmacı, görüşmenin seyrine göre farklı alt veya yan sorularla görüşmenin gidişatını etkileyebilir ve bireyin cevaplarını daha açık ifade etmesine ve detayları anlatmasına yardımcı olabilir (Türnüklü, 2000).

Dolayısıyla araştırmada yarı yapılandırılmış görüşme tekniğiyle başarılı ortaokul sekizinci sınıf öğrencilerinin sahip oldukları değerlere yönelik görüşler alınmıştır. Bu kapsamda çalışma grubundaki üç öğrenci, bu öğrencilerin birer aile bireyi (iki anne, bir baba) ve dört ders öğretmeni ile bu öğrencilerin sahip oldukları değerlere yönelik yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

2.4. Veri Analizi

Bu araştırma, (1) durumun tanımlanması ve araştırmanın desenlenmesi, (2) veri toplama araçlarının hazırlanması, verilerin toplanması ve analizi ve (3) araştırmanın sonuçlandırılması ve raporun yazılması aşamalarından meydana gelmiştir (Yıldırım ve Şimşek, 2008, s. 281). Bu basamaklar Şekil 1’de gösterilmiştir.

Şekil 1. Başarılı Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Sahip oldukları Akademik Özelliklerin Tespitine İlişkin Durum Çalışması Akış Şeması

Şekil 1’de gösterilen işlem adımları aşağıda maddeler halinde açıklanmıştır:

Durumun Tanımlanması ve Araştırmanın Desenlenmesi: İlk olarak çalışılacak durum/problem ve bu duruma uygun alt problemler belirlenmiştir. Bu çalışmada belirlenen alt problemler giriş bölümünün sonunda verilmiştir.

Veri Toplama Araçlarının Hazırlanması, Verilerin Toplanması ve Analizi: Bu aşamada ilk olarak bir önceki başlık altında anlatılan veri toplama araçları hazırlanmıştır. Ardından hazırlanan bu araçlar çalışma grubunda yer alan öğrenci, veli ve öğretmenlere uygulanmıştır. Sonrasında ise toplanan veriler analiz edilmiştir. Bu araştırmada, yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılarak elde edilen veriler tümevarım yoluyla analiz edilmiştir. Tümevarım analizinde asıl amaç, elde edilen verileri izah edecek kavramlara ve ilişkilere erişmektir (Patton, 2002). Analiz işlemi Yıldırım ve Şimşek (2008, s. 228) tarafından önerilen (1) verilerin kodlanması, (2) temaların bulunması, (3) verilerin kodlara göre düzenlenmesi ve tanımlanması ve (4) elde edilen bulguların yorumlanması basamakları takip edilerek gerçekleştirilmiştir. Ayrıca bu analiz işlemi üç araştırmacı tarafından bağımsız olarak yapılmış ve daha sonra karşılaştırma yapılması yoluna gidilmiştir. Bu basamaklarda yapılan işlemler ayrıca aşağıda detaylı olarak açıklanmıştır:

Araştırmanın Sonuçlandırılması ve Raporun Yazılması: Durum çalışmalarında verilerin analizi ve yorumlanması okuyucuya karışık bir olgunun bütünleştirilmiş deneyimini sunmayı amaçlamaktadır (Freebody, 2003). Bu sebeple, durum çalışmalarında verilerin analizi ve yorumu; bütüncül bir yaklaşımı gerekli kılmaktadır. Bu çalışma sonunda araştırma sonuçları bütüncül bir bakış açısıyla yorumlanmaya çalışılmıştır. Durum çalışmalarının plânlanmasındaki önceki aşamalar kurallara uyularak yapıldığında raporlaştırma daha kolay yapılabilir duruma gelmektedir (Gray, 2004).

Çalışmada daha önceki aşamaların sağlıklı şekilde yapılması, raporlama işini kolaylaştırmıştır. Ayrıca çalışma raporlanırken ana problem ve alt problemlere tatmin edici cevaplar verilmeye çalışılmış ve gereksiz betimlemelerden kaçınılmıştır. Nitel araştırmalarda verilerin analizi ve yorumlanması aşaması çok önemlidir. Bu çalışmada, veriler analiz edilirken Yıldırım ve Şimşek (2008) tarafından önerilen basamaklar kullanılmıştır.

Verilerin Kodlanması: Araştırma çerçevesinde yarı yapılandırılmış görüşmelerden toplanan veriler kodlanırken, verilerden çıkarılan kavramlara göre kodlama şekli tercih edilmiştir. Araştırmacılar direkt eldeki bilgilerden hareket ederek kodları meydana getirmiştir.

Temaların Bulunması: Bilgilerin kodlamasının yapılması ve bu kodlar doğrultusunda sınıflandırılmasından sonraki aşamada, kodlardan hareketle eldeki bilgileri genel seviyede açıklayan ve bu kodları belli başlıklarda toplayan temalar oluşturulmalıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Bu çalışmada temalar belirlenirken tümevarımsal yaklaşımla kodlar dikkatli bir şekilde incelenmiştir. Bu kısımda veri grubunun ve yapılan temaların kontrolü için üç araştırmacının dışında iki alan uzmanından yardım alınmıştır.

Verilerin Kodlara Göre Düzenlenmesi ve Tanımlanması: Bu aşamada araştırmacı meydana getirdiği sisteme göre topladığı bilgileri düzenleyerek bazı olgulara göre tanımlama yapmaya uğraşır. Başka bir ifadeyle eldeki bilgileri okurun algılayabileceği bir anlatımla anlatır, açıklar, tanımlar ve ortaya koyar (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Araştırmacılar, elde ettiği verileri okurun anlayabileceği şekilde tablo ve şekillerden yararlanarak açıklamaya çalışmıştır.

Elde Edilen Bulguların Yorumlanması: Son kısımda, bulguların ayrıntılı bir biçimde betimlenmesi ve yorumu yapılarak bazı sonuçlara varılır. Araştırmayı yapan kişinin yorumu, nitel araştırmalardaki verilerin izah edilmesinde ve anlam kazandırılmasında önemlidir (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Araştırmacılar, bulgular ve bulguların karşılaştırılmasından elde edilen veriler doğrultusunda sebep-sonuç bağları oluşturarak yorumlara ulaşmış ve bunu bulgular bölümünün sonunda belirtmişlerdir.

2.5. Geçerlik, Güvenirlik ve Etik

Nitel araştırmaların daha kaliteli olması için kullanılacak yöntemleri, Lincoln ve Guba (1985) “inandırıcılık (iç geçerlik)”, “aktarılabirlik (dış geçerlik)”, “tutarlılık (iç güvenirlik)” ve “teyit edilebilirlik (dış güvenirlik)” şeklinde sıralamaktadır (aktaran Yıldırım ve Şimşek, 2008). Bu yöntemlerden bazıları, araştırmanın geçerlik ve güvenirlik durumu belirlenmeye çalışılırken kullanılmıştır.

Çalışmada kullanılan yarı yapılandırılmış görüşme formları geliştirilirken, pilot uygulama öncesi iki uzmanın, sonrasında ise farklı bir uzmanın görüşü alınarak görüşme formlarına son şekli verilmiştir. Toplanan bulguların gerçek olmasına ve benzer ortamlarda elde edilen sonuçların geçerli olmasına dikkat edilmiştir. Ayrıca verilerin nesnel bir tutumla elde edildiğine ve sonuçların nesnel bir şekilde iletildiğine yönelik deliller sunulmaya çalışılmıştır. Çalışmayı inceleyecek kişilerin var olan ortama benzer ortamlara ve süreçlere yönelik bir algı oluşturmaları, yapacakları işlere çok daha bilinçli ve tecrübeli bakabilmeleri için bilgilerin elde edilmesi ve analizi derinlemesine ifade edilmiştir. Varılan sonuçlara kaynak oluşturan veriler, analiz aşaması ve yapılan kodlar doğrulama maksadıyla düzenlenmiş ve denetlenmiştir. Bütün veriler kodlanarak kod listesi yapılmıştır. Yapılan kodlardan hareket ederek, başarılı sekizinci sınıf öğrencilerinin sahip oldukları akademik özelliklere yönelik fikirler doğrultusunda temalar tespit edilmiştir. Teyit edilebilirliği (dış geçerlik) sağlamak amacıyla ayrıntılı betimleme yapılmış ve verilerle ilgili kodlara ve temalara ilişkin söylem örneklerine yer verilmiştir. Bunun yanı sıra tutarlılığın sağlanması için (iç güvenirlik) veri analiz sürecinde üç araştırmacı zaman zaman bir araya gelmiş, ulaşılan kod ve temalar hakkında fikir alışverişinde bulunmuşlardır. Bu süreçte anlaşmazlığa düşülen noktalarda farklı uzmanlardan görüş alınması yoluna gidilmiştir. Ayrıca yapılan analizlerin güvenirliliği için Miles ve Huberman (1994) tarafından önerilen güvenirlik formülü (Güvenirlik = Görüş birliği / (Görüş birliği + Görüş ayrılığı) x 100) kullanılmıştır. Hesaplama sonrasında %89 gibi yüksek bir oran elde edilmiştir. Elde edilen bu oran veri analizinin güvenirliliğinin sağlandığını göstermektedir.

Araştırmacılar iki uzmanın daha fikirlerine başvurarak görüşme dokümanlarını incelemiş, tema ve alt temaların doğru belirlenip belirlenmediğini kontrol ettirmiştir. Daha sonra araştırmacılar ve iki uzmanın belirlediği tema ve alt temalar için ortak ve farklı fikirler üzerinde konuşulup gerekli düzeltmeler belirlenip uygulanmıştır. Veriler, kodlar dikkate alınarak düzenlenip bulgulara destek sağlanırken görüşme bilgileri kod isimler kullanılarak verilmiştir.

Bu araştırmanın, etiğe uygunluk açısından Sakarya Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu tarafından 08.04.2020 tarihli 22 sayılı toplantısında alınan 1 nolu kararı ile etik kurul izni bulunmaktadır. Bu araştırmanın planlanmasından, uygulanmasına, verilerin toplanmasından verilerin analizine kadar olan tüm süreçte “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir. Bu araştırmanın yazım sürecinde bilimsel, etik ve alıntı kurallarına uyulmuş; toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmamıştır. Bu çalışma herhangi başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiştir.

3. Bulgular

Araştırmanın bulguları, belirlenen alt problemlere göre aşağıda sırasıyla verilmiştir: Birinci alt problem doğrultusunda, ortaokul sekizinci sınıf akademik başarısı yüksek öğrencilerin sahip oldukları akademik özelliklere yönelik öğrencilerle yapılan görüşmeler sonrasında başarının kaynakları ve

başarının anlamı şeklinde iki tema oluşturulmuştur. Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin başarının kaynağına dair söylemlerinin incelenmesi sonrasında ulaşılan alt temalar Tablo 2’de belirtilmiştir:

Tablo 2. Akademik Başarısı Yüksek Öğrencilere Göre Başarının Kaynakları

Akademik Boyut	Motive Edici Dönütler	Davranışsal Boyut	Değerler	Ailenin Tutumu	Diğer
Çalışmak, azimli olmak	İçsel dönütler	Dışa dönük	Sevgi	Ailenin güvenmesi	Spor yapmak
Disiplinli	Başarısızlıklardan olumsuz etkilenmemek	Empati yapmak	Arkadaş sevgisi	Ailenin desteği	
Düzenli		İnsani değerlere sahip olmak	Müzik sevgisi		
Odaklanarak çalışmak	Emeğin sonunda mutlu olmak	İyi iletişim kurmak	Okul sevgisi		
Zamanında çalışmak	Sonucun mutlu etmesi	Kalp kırmamak	Öğretmen sevgisi		
Öğrendiklerini tekrar etmek	Dışsal dönütler	Sosyal olmak	Saygı Öğretmene saygı		
Başarısızlıkları telafi edebilmek	Ders notlarının yüksek olması	Uyum sağlayabilmek	Sağlıklı olmaya önem verme		
Dersi derste öğrenmek	Diğerlerinden önde olmak (Hırs)	İçe dönük	Bilimsellik		
	İyi bir meslek sahibi olma düşüncesi	Ahlaklı olmak	Çalışkan olmak		
	Olumlu dönüt almak (ödül, takdir edilmek, sevilme)	Olumsuz fikirlere kulak asmamak	Bencil olmama		
		Yetenekli olmak	Sabır		

Tablo 2’de görüldüğü üzere, akademik başarıları yüksek olan öğrencilerin başarının kaynağına ilişkin söylemleri akademik, motive edici dönütler, davranışsal, değerler ve aile alt temaları altında toplanmaktadır. Bu alt temalardan ilki doğrudan akademik başarıyı yüksek öğrenci özelliklerini içermekte, aile alt teması hariç diğer alt temalar altında da bu özelliklere dönük söylemler olduğu görülmektedir. Akademik boyut alt teması altındaki söylemler incelendiğinde, akademik başarıyı yüksek öğrencilerin sahip olması gereken en önemli özelliğin çalışmak olduğu görülmektedir. Bu söylemin disiplinli, düzenli, zamanında ve odaklanarak çalışmak şeklinde alt söylemlerle ifade edildiği görülmektedir. Ayrıca konu tekrarı yapma ve dersi derste öğrenme özelliklerine de değinilmiştir. Tüm bu söylemler, başarılı olabilmek için gerekli olan alışkanlıkları/eylemleri ifade etmektedir.

İkinci alt tema olan motive edici dönütler altındaki öğrenci söylemleri içsel ve dışsal dönütler olarak gruplanmıştır. İçsel dönütler başarının getirdiği hazzı; dışsal olanlar ise takdir, ödül, yüksek not alma gibi pekiştireçlere odaklanmıştır. Bu söylemler, akademik başarıyı yüksek öğrencilerin dönütleri önemli gördüğü ve bunların akademik başarılarını olumlu yönde etkilediği şeklinde yorumlanabilir.

Üçüncü alt tema olan davranışsal boyut altındaki söylemler dışa dönük ve içe dönük olarak sınıflandırılmıştır. Dışa dönük davranışlar iyi iletişim, empati, sosyallik gibi temel insani özelliklere, içe dönük olanlar ise olumsuz fikirlere kulak asmama, ahlaklı ve yetenekli olma gibi özelliklere odaklanmıştır. Bu alt tema altındaki empati, iletişim ve sosyallik akademik özellik olarak düşünülebilir.

Bu alt tema altındaki öğrenci söylemlerinin çoğunluğunun akademik özelliklerle doğrudan ilgisi olmamakla birlikte, akademik boyutu destekleyen yardımcı unsurlar olarak ifade edildiği düşünülebilir.

Dördüncü alt tema olan değerler altında, öğrenci söylemlerine dayalı olarak sevgi, saygı, sağlıklı olmaya önem verme, çalışkanlık, bencil olmama ve sabır değerlerine ulaşılmıştır. Bu değerlerden çalışkanlık, bilimsellik ve sabır akademik özellikleri doğrudan destekleyen değerlerdir. Diğer değerlerin akademik özelliklerle doğrudan bir bağlantısı olmadığı düşünülmektedir. Bu alt temada öğretmene dönük sevgi ve saygı vurgusu öğrencilerin akademik başarıda öğretici unsurunu önemli gördüklerini göstermektedir. Son olarak beşinci alt tema olan ailenin tutumu ve altıncı alt tema olan diğer alt temalarının altındaki söylemlerin doğrudan akademik özelliklerle bir ilgisi bulunmamaktadır. Fakat akademik başarıda aile faktörünün ve spor yapmanın etkisinin öğrenciler tarafından dile getirilmiş olması önemlidir. Aşağıda farklı öğrencilerin alt temalara uygun söylemlerinden örnekler verilmiştir:

Düzenli olarak çalışmak, derslere odaklanarak çalışmak. Hayatta başarılı olmak için önce insan olmalı, daha sonra disiplinli ve düzgün bir şekilde çalışmalı. (Ö3Y)

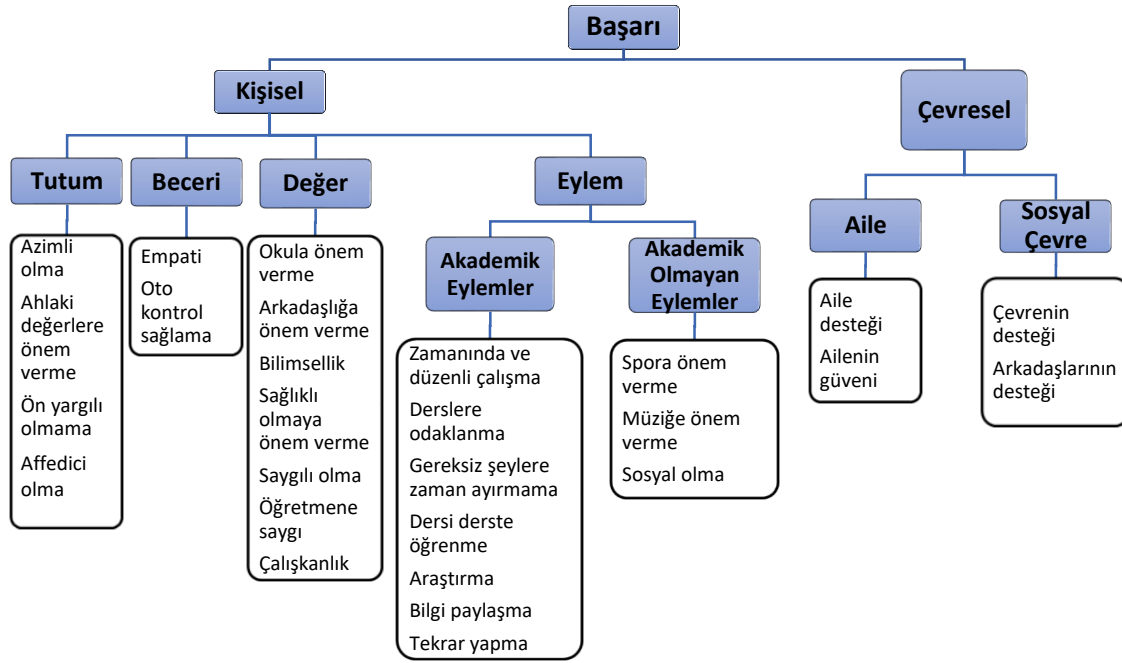
Derslerim iyi olursa güzel bir meslek kazanabilirim, Kick Boks'ta maçlara çıktığımda ödüller alırım, resimlerim iyiyse birçok kişi beni takdir eder, böylece diğerlerinin üstünde olurum ve bu benim başarılı olmamı sağlar. (Ö2T)

Başarı, halk arasında çok yanlış anlaşılıyor çünkü başarı dediğimiz zaman hep akademik başarı akla gelir ama başarı sadece akademik başarı değildir. İnsan olmak, evet insan olarak doğuyoruz ama insan özelliklerini taşıyabilmek, kalp kırmamak veya insanlarla anlaşabilmek, uyum sağlayabilmek bence bunlarda hayatta başarıdır. (Ö1E)

Spor yapmam, kafamı boşaltmamı sağlıyor o zaman daha iyi düşünebiliyorum ayrıca bazı ahlaki değerlere de sahip olduğum için mesela müzik sevgisi, okul sevgisi, arkadaş sevgisi, öğretmen sevgisi gibi. Onları sevdiğim için derslerimi de anlamam daha iyi oluyor. (Ö2T)

Başarılı olmamı sağlayan değerlerin başında; dersi derste öğrenmek, zamanında çalışmak, tekrar gelir bunların yanında ailemin bana destek olması, bana güvenmesi gelir. (Ö3Y)

Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin başarısının anlamına dair söylemlerinin incelenmesi sonrasında ulaşılan alt temalar Şekil 2'te belirtilmiştir:

Şekil 2. Akademik Başarısı Yüksek Öğrencilere Göre Başarının Anlamı

Şekil 2’de görüldüğü üzere, akademik başarısı yüksek öğrencilerin, başarının anlamına yönelik söylemleri çevresel ve kişisel olmak üzere iki tema altında toplanmaktadır. Kişisel tema altında tutum, beceri, değer ve eylem alt temaları yer almaktadır. Eylem alt teması altındaki öğrenci söylemleri akademik olanlar ve akademik olmayanlar şeklinde sınıflandırılmıştır. Çevresel tema altında aile ve sosyal çevre alt temaları belirlenmiştir.

Kişisel tema altında belirlenen tutum, beceri, değer ve eylem alt temaları, öğrencilerin başarıya kişisel olarak yükledikleri anlamları göstermesi bakımından önemlidir. Tutum alt teması altında yer alan azimli olma ve beceri alt teması altında yer alan empati ve öz kontrol doğrudan akademik özellik olmamakla birlikte dolaylı olarak akademik başarı üzerinde etkili öğeler olarak düşünülebilir. Değer alt teması altında yer alan çalışkanlık ve bilimsellik doğrudan; okula önem verme ve öğretmene saygı ise dolaylı olarak akademik başarı ile ilişkili değerlerdir. Eylem alt teması altındaki zamanında ve düzenli çalışma, derslere odaklanma, araştırma gibi akademik eylemlerin tamamı doğrudan akademik başarı ile ilişkili söylemlerdir. Eylem alt teması altındaki akademik olmayan söylemler ise öğrencilerin akademik ve akademik olmayan eylemleri ayırabildiklerini göstermesi bakımından önemlidir. Ayrıca öğrenciler akademik olmayan spor ve müzik gibi eylemlerin akademik başarıyı destekleyici bir fonksiyonu olduğunu belirtmişlerdir.

Çevresel tema altındaki aile ve sosyal çevre alt temaları altındaki öğrenci söylemleri incelendiğinde; bunların doğrudan akademik özellik olmadığı anlaşılmaktadır. Fakat öğrencilerin bu söylemlerle aile ve sosyal çevrenin akademik başarıyı destekleyici fonksiyonunu vurgulaması bakımından önemlidir. Aşağıda temalar altında yer alan öğrenci söylemlerinden örnekler verilmiştir:

Eğer ahlaklı olmazsam insanların içinde sevimsiz ve ahlaksız olarak görülürüm, sabırlı olmazsam bir şeyi yapamadığımda tekrar tekrar denemekten bıkarım ve bu beni başarısızlığa götürür. Arkadaş sevgisi, aile sevgisi, anne-babaya saygımdan vazgeçmem. Çünkü yalnız kalırım. (Ö2T)

Arkadaşlarıma önce dersi derste dinlemelerini tavsiye ederim. Anlamadıkları konuları tekrar edip öğretmenlerine sorsunlar ve düzenli çalışsınlar. Bunların işe yarayacağına inanıyorum. Yalan söylememe, bencil olmama, çevredeki insanlara saygılı olma gibi özelliklerimden vazgeçersem kötü hissederim, yani saygılı olmazsam arkadaşlarım, bence zaten en önemli şey, onlar yanımda olmazsa yalnız olurum, bu da kötü bir şey. (Ö3Y)

İkinci alt problem doğrultusunda, ailelerine göre ortaokul sekizinci sınıf akademik başarısı yüksek öğrencilerin sahip oldukları akademik özelliklere yönelik ebeveynlerle yapılan görüşmeler sonrasında akademik başarıyı destekleyen özellikler, gözlemlenen özellikler ve öğretmenlerden alınan dönütler şeklinde üç tema oluşturulmuştur. Akademik başarıyı destekleyen özellikler temasına dair ebeveyn söylemlerinin incelenmesi sonrasında ulaşılan alt temalar Tablo 3'te belirtilmiştir:

Tablo 3. Ebeveynlere Göre Çocuklarının Akademik Başarılarını Destekleyen Özellikleri

Akademik Özellikler	Kişilik Özellikleri	Değerler	Ailenin Tutumu
Planlı çalışma	Rekabetçi olmak		Başkalarıyla kıyaslamamak
Başarısız hissettiğinde ek çalışma yapmak	Hayata olumlu bakmak	Çalışkanlık	Çocuğun mutlu olacağı koşulları sağlamak
Çalışma programına uymak, taviz vermemek	Hayatla başa çıkabilecek donanımda olmak	Doğruluk	Çocuğunun başaracağına inanmak/güvenmek
Derslerine iyi odaklanmak	Olayları önem sırasına koyabilmek ve buna uygun davranmak	Sağlıklı beslenmeye önem vermek	Çocuğunun potansiyelinin farkında olmak
Ödevlerini yapmak	İç huzuru sağlamak	Saygılı olmak	Hayatta gerekli şeyleri öğretmek
Sürekli bir şeyler üretmek	İsteklerini kontrol edebilmek	Sorumluluk sahibi olmak	Koşulsuz kabul
Zamanını boşa harcamamak	Alçakgönüllü olmak		Manevi farkındalık oluşturmak
Azimli olmak	Açgözlü olmamak		
Potansiyelinin farkında olmak	Arkadaş çevresinin sınırlı olması		
Hedef belirlemek			
Başarısızlığı kabul etmemek			
Başarılı olmuş kişilerden fikir almak			

Tablo 3'te görüldüğü üzere, ebeveynlerin akademik başarıyı destekleyen özelliklere ilişkin söylemleri akademik özellikler, kişilik özellikleri, değerler ve ailenin tutumu alt temaları altında toplanmaktadır. Bu alt temalardan ilki doğrudan akademik başarısı yüksek öğrenci özelliklerini içermekte, ailenin tutumu alt teması hariç diğer alt temalar altında da bu özelliklere dönük söylemler olduğu görülmektedir.

Akademik özellikler alt teması altındaki söylemler incelendiğinde, ebeveyn gözüyle akademik başarısı yüksek öğrencilerin sahip olması gereken en önemli özelliğin planlı çalışma olduğu görülmektedir. Bu söylemin zamanını boşa harcamama, ödevlerini yapma, çalışma programına uyma şeklinde alt söylemlerle ifade edildiği görülmektedir. Ayrıca hedef belirleme, azimli olma, potansiyelinin farkında olma, başarısızlığı kabul etmeme gibi söylemlere de yer verilmiştir.

İkinci alt tema olan kişilik özellikleri altında ebeveynlerin çocuklarına dönük birçok kişilik özelliğine vurgu yaptıkları tespit edilmiştir. Bu söylemler içinde rekabetçi olmak hariç geriye kalanların doğrudan akademik özellik olmadığı görülmektedir. Ancak bu özelliklerin dolaylı olarak akademik başarıyı destekleyici özelliğe sahip oldukları söylenebilir. Üçüncü alt tema olan değerler içinde çalışkanlık ve sorumluluk ebeveyn gözüyle tespit edilmiş birer akademik özellik olarak düşünülebilir. Diğer değerlerin doğrudan akademik başarı ile ilişkisi bulunmamaktadır.

Son alt tema olan ailenin tutumu altındaki ebeveyn söylemlerinin doğrudan akademik özelliklerle bir bağlantısı tespit edilememiştir. Buradaki söylemlerin aslında doğrudan öğrencilerin sahip oldukları özellikler ile ilişkisi bulunmamaktadır. Ebeveynler buradaki söylemleri çocuğun akademik başarısında kendi katkılarının da olduğunu göstermek için geliştirmişlerdir. Aşağıda ebeveynlerin söylemlerinden örnekler verilmiştir:

Sorumluluk sahibi olması, yapılması gereken şeyleri yaptığı için başarılı olur. Gereksiz şeylere çok zaman harcamaz, zamanını boş yere harcamaz, dinlendiği zaman, boş vaktini değerlendirdiği zaman bile işe yarar şeylerle uğraşır ya piyano çalar ya resim yapar öyle dinlenir, boş vaktinde bile bir şeyler üretir sürekli. Gereksiz şeylere kafa yormadığı için de işine odaklanır. Hedefini belirlemek, geri kalmayı veya başarısızlığı hazmetmemeleri, yaşam kalitelerini artırmak için neler yapabileceklerini düşünmeleri ve ona göre karar vermeleri, her zaman hayatla baş başa kalabileceğinin farkında olmaları, her zaman anne babasının yanında olamayacağını bilmeleri... (AT)

Tabii ki anne-baba olarak çocuklarımıza çok önem veriyoruz, kendimizden önce geliyor, onlar iyi olunca biz de iyi oluyoruz. Doğruluğu, çalışkanlığı, sakinliği, terbiyesi. Kızım neredeyse dört dörtlük ben değil sadece bunu herkes söyler. (AY)

Ben kendi çocuğumla bir başkasının çocuğunu kıyaslamam, tavsiye olarak saygılı olması, derslerine çok çalışması, fazla arkadaş çevresinin olmaması. (AE)

Çalışma grubunda yer alan ebeveynlerin çocuklarında gözlemledikleri özellikler temasına ilişkin söylemlerinin incelenmesi sonucu ulaşılan alt temalar ve bu alt temalar altındaki betimlemeleri Tablo 4'te belirtilmiştir:

Tablo 4. Ebeveynlerin Çocuklarında Gözlemedikleri Özellikler

Olumlu Özellikler	Olumsuz Özellikler	Değerler
Akademik özellikler	Çekingenlik	Alçak gönüllü olmak
Bilinçli olmak	Dağınıklık	Centilmenlik
Güncel olay ve gelişmeleri takip etmek	Dikkatsizlik	Cömertlik
Söyleneni çarpıtmadan doğru anlamak	Ebeveyn ile tartışma	Dostluk
Üst düzey düşünebilmek	Ergenlik problemleri	Duyarlılık
Akademik olmayan özellikler	Ev işi yapmayı sevmemek	Dürüstlük
Aile değerlerinin farkında olmak	Hakkını savunmamak	Etik kurallara bağlılık
Laf taşımamak		Fedakârlık
Olgunluk		Güvenilir olmak
Sakinlik		Merhametli olmak
Söz dinlemek		Misafirperverlik
Şükretmek		Nezaket sahibi olmak
Terbiyeli olmak		Ölçülü Olmak
		Sabırlı olmak
		Temizlik
		Yardımlaşma

Tablo 4'te görüldüğü üzere, çalışma grubundaki ailelerin akademik başarısı yüksek çocuklarında gözlemedikleri özelliklere yönelik söylemleri olumlu özellikler, olumsuz özellikler ve değerler alt temaları altında toplanmaktadır. Bu alt temalardan sadece olumlu özellikler altındaki üst düzey düşünebilmek, söyleneni doğru anlamak, bilinçli olmak, güncel olay ve gelişmeleri takip etmek akademik özellik olarak tespit edilmiştir. Diğer alt temalar olan olumsuz özellikler ve değerler altında akademik özelliklerle doğrudan ilişkili bir söylem tespit edilememiştir. Aşağıda üç alt tema altındaki ebeveyn söylemlerinden örnekler verilmiştir:

Söyleneni, ne anlatmaya çalışıyorsanız, olduğu gibi anlar, anlayabildiği için iletişimimiz kolaylaşır farklı yerlere çekmez ne demek istendiğini anlayabilir. Ergenlik dönemine kadar beğenmedim özelliği yoktu, fakat şimdi annesi ile sözlü tartışmaya giriyor. (AE)
Fedakârdır, kardeşine o bakar, görgülüdür. Güvenilirdir, hoşgörülüdür, insana değer verir, iyi niyetlidir, kadirşinastır, kötü tezahürata karşıdır. (AT)

Çalışma grubunda yer alan ebeveynlerin çocukları ile ilgili öğretmenlerden aldıkları dönütler temasına ilişkin söylemlerinin incelenmesi sonucu ulaşılan alt temalar altındaki söylemleri Tablo 5'te belirtilmiştir:

Tablo 5. Ebeveynlerin Çocukları Hakkında Öğretmenlerinden Aldıkları Dönütler

Olumlu Özellikler	Değerler
Arkadaşlarıyla iyi ilişkiler kurmak	Çalışkanlık
Disiplin sorununun olmaması	Dürüstlük
	Güvenilir olmak
	Saygılı olmak
	Sevgi
	Sorumluluk sahibi olmak
	Yardımlaşma

Tablo 5 'te görüldüğü üzere, ebeveynlerin akademik başarısı yüksek çocukları hakkında öğretmenlerinden aldıkları dönütlere yönelik söylemleri değerler ve olumlu özellikler alt temaları altında toplanmaktadır.

Sadece değerler alt teması altında yer alan çalışkanlık ve sorumluluk akademik özellik olarak nitelendirilebilir. Diğer dönütlerin akademik başarı ile doğrudan bir ilişkisi bulunmamaktadır. Aşağıda bu tema altındaki ebeveyn söylemlerinden örnekler verilmiştir:

Ö1E'nin ilerisi için umut vaat eden bir öğrenci olduğunu, saygılı olduğunu, çalışkanlığı, arkadaşları ile olan ilişkilerinin iyi olduğunu vurgularlar. (AE)

Öğretmeni hâlâ söyler. Yalan söylemez, bize karşı saygılı, sevgili, okulla ilgili bir sorumuz yok, disiplin sorunu yok şuna vurmuş etmiş gibi, arkadaşlarına yardımcı olmaya çalışır, yardım eder. (AY)

Üçüncü alt problem doğrultusunda, öğretmenlerine göre ortaokul sekizinci sınıf akademik başarısı yüksek öğrencilerin sahip oldukları akademik özelliklere yönelik öğretmenlerle yapılan görüşmeler sonrasında örnek gösterilebilecek özellikler, farklılıklar ve başarının kaynağı şeklinde üç tema oluşturulmuştur. Örnek gösterilebilecek özellikler temasına dair öğretmen söylemlerinin incelenmesi sonrasında ulaşılan alt temalar Tablo 6'da belirtilmiştir:

Tablo 6. Öğretmenlerine Göre Başarılı Öğrencilerinin Örnek Gösterilebilecek Özellikleri

Akademik Özellikler	Kişilik Özellikleri	Değerler	Çevre ile İlişkiler
Başarmak için gayret göstermek/ Azimli olmak	Kendini tanımak	Çalışkanlık	Çevresi ve öğretmenleri ile iyi iletişim kurmak
Her şeyi öğrenme isteği	Kendini ifade edebilmek	Sorumluluk	Çevresine pozitif enerji vermek
İlim sahibi olmak	Düzenli olmak	Bilimsellik	Güler yüzlü olmak
Okumaya karşı istekli ve meraklı olmak	Mükemmeliyetçi olmak	Güvenilir olmak	Kavga etmemek
Öğretmenden daha çok faydalanmak için öğretmeni zorlamak	Özgüveni yüksek	İyi niyetli olmak	Yerine ve zamanına göre davranmak, konuşmak
Her şeyi sorgulamak	Sosyal yönü baskın	Alçakgönüllülük	İyi gözlem yapmak
Algısının açık olması	Hayata olumlu bakmak	Temiz olmak	
Öz değerlendirme yapabilmek	Arkadaş canlısı olmak	Dürüstlük	
Yapabileceklerinin farkında olmak	Hakkını aramak	Ölçülü olmak	
Derslerine ve sosyal sorumluluk projelerine katılmak	Diksiyonu düzgün	Cesaretli olmak	
	Söz dinlemek		
	Esprili olmak		
	Sanata karşı ilgi duymak		
	Haksızlık karşısında susmamak		
	İkna edici olmak		

Tablo 6'da görüldüğü üzere, öğretmen görüşlerine göre akademik başarısı yüksek öğrencilerinin örnek gösterilebilecek özellikleri akademik özellikler, kişilik özellikleri, değerler ve çevre ile ilişkiler alt temaları altında toplanmaktadır. Bu alt temalardan ilki doğrudan akademik başarısı yüksek öğrenci özelliklerini içermekte olup, diğer alt temalar altında da akademik özelliklere yer verildiği görülmektedir.

Akademik özellikler alt teması altındaki öğretmen söylemleri incelendiğinde, akademik başarısı yüksek öğrencilere ait birçok özelliğin doğru olarak tespit edildiği görülmektedir. Başarılı öğrencilerin azimli olmalarından başlayarak, algılarının açık olmasına kadar birçok akademik özelliğe vurgu yapılmıştır. Ayrıca derslere ve diğer etkinliklere katılımlarının diğer öğrencilere göre yüksek olduğu belirtilmiştir.

Kişilik özellikleri alt temasında, öğretmenlerin akademik açıdan başarılı öğrencilerin özellikle kendini iyi tanıma ve iletişim becerilerinin yüksek olması nedeniyle sosyal yönlerinin gelişmiş olduğuna

vurgu yapmaları önemlidir. Bu kişilik özellikleri, akademik başarıyı dolaylı da olsa olumlu yönde etkilemektedir. Değerler boyutunda çalışkanlık, sorumluluk ve bilimsellik akademik başarı ile ilişkilidir. Son temada ise akademik başarı yüksek öğrencilerin iletişim ve gözlem becerilerinin ileri derecede gelişmiş olduğuna vurgu yapılmıştır. Bunlar akademik başarıyı doğrudan olmasa bile etkileme potansiyeline sahip özelliklerdir. Aşağıda bu alt temalara ait öğretmen söylemlerinden örnekler verilmiştir:

Meselâ bir konuyu anlatırken Ö2T konuyu anlamamış ve şunu söylüyor: Kendime sorduğumda test kitabında 20 sorudan 3 tanesini eksik bırakmışım. Demek ki ben bu konuyu anlamamışım. Kendini irdeleyebiliyor. Bu, çok önemli bir özellik ve onu başarıya götürüyor gerçekten. Ö1E çok sosyal bir çocuk inanılmaz sosyal, iletişimi çok mükemmel, ben onun yerinde olsam uluslararası ilişkiler okurum ciddi anlamda ülkeye bir şeyler kazandırabilecek, ilişkileri gelişmiş bir çocuk. (Ö2)

Ö2T'nin çalışkanlığı, cesaretli olması, güvenilir olması, iyi niyetli olması, azimli olması, sorun yaratan, beni yoran bir öğrenci değil, bir kere söylediğimde algılayabiliyor, karşında büyük bir insan varmış gibi iletişim kurabiliyorum iletişimde önemli, yaptığın espriyi de anlayabiliyor. (Ö1)

Ö3Y arkadaşlarına önem veren bir öğrenci ama arkadaşlarıyla seviyeli bir ilişkisi vardır. Kavga etmez, itişip kakışmaz. (Ö4)

Çalışma grubunda yer alan öğretmenlerin akademik başarı yüksek öğrencilerin farklılıklarına dair söylemlerinin incelenmesi sonucu ulaşılan alt tema ve bu alt temalar altındaki betimlemeleri Tablo 7'de belirtilmiştir:

Tablo 7. Öğretmenlerine Göre Başarılı Öğrencilerin Diğer Öğrencilerden Farklı Özellikleri

Davranışlar	Kişilik Özellikleri	Değerler	Olumsuz Özellikler
İletişim ve insan ilişkileri	Bilinçli / Aklı başında	Dürüstlük	Kanaatkâr olmamak
Öfke kontrolünün olması	Kendini tanıma	Adil olma	Fazla özgüvenli davrandığı için hata yapmak
Hatasını kabul etmesi	Olgun	Güvenilirlik	
Özür dilemeyi bilmesi	Sakin / Sessiz	Saygılı olma	
Konuşma üslubuna dikkat etmesi	Lider ruhlu	Nezaket	
Teşekkür etmeyi bilmesi	Farkındalığı yüksek	Sabır	
Arkadaşları ve öğretmenleri ile seviyeli ilişki kurması	İkna kabiliyeti yüksek	Ölçülü olma	
Yerine ve ortamına uygun davranması	Sağduyulu	Edepli olma	
Çözüm odaklı olması	Özgüven sahibi	Bencil olmama	
Sorgulama ve özdenetim		Yardımseverlik	
Düşük not aldığı anda kendini sorgulamak		Merhametli olma	
Olayları mantık çerçevesinde değerlendirmek			
Hatasının kaynağını dış etkenlere bağlamamak			

Tablo 7’de görüldüğü üzere, çalışma grubundaki öğretmen görüşlerine göre akademik başarıları yüksek öğrencilerinin diğer öğrencilerden farklılıklarına yönelik söylemleri davranışlar, kişilik özellikleri, değerler ve olumsuz özellikler alt temaları altında toplanmaktadır. Davranışlar alt teması altındaki öğretmen söylemleri, İletişim ve İnsan İlişkileri ile Sorgulama ve Özdenetim başlıkları altında toplanmıştır. Her iki başlık altındaki özelliklerin doğrudan olmamakla birlikte akademik başarı üzerinde etkili oldukları bilinmektedir. Kişilik özellikleri alt teması altındaki söylemlerinde bir önceki temada olduğu gibi akademik özellikleri destekleyici fonksiyona sahip oldukları söylenebilir.

Son iki alt tema olan değerler ve olumsuz özellikler altında ise doğrudan akademik başarı ile ilişkilendirilebilecek bir özellik tespit edilememiştir. Aşağıda Tablo 8’de verilen dört alt temaya ilişkin öğretmen söylemlerinden örnekler verilmiştir:

Ö3Y olumsuz bir durum olduğunda kabullenir, hatası olduğunda kabullenmesi beni mutlu eden bir özelliği. Çok ani tepkiler vermez, olayları değerlendirir ona göre tepki verir, kendini çok güzel ifade eder, öfke krizleri ya da herhangi bir şey yaşamaz, sakin bir öğrencidir. (Ö4)

Ö1E çok akli başında, uslu, olgun sanki karşımda büyük bir insan var kolay iletişim sağlayabiliyorum o anlamda iyi, sessiz, sakin bir çocuk. Ö2T akli başında, hareketleri tutarlı, etkinliklere katılımı iyi, belli bir çizgisi var bu yönüyle başarısızlardan ayrılır. (Ö1)

ÖZY olumsuz bir olay olduğunda aşırı tepki vermez o anda yapılması gerekeni yapar, bağırp çağırılmaz, engel olmaz, yardımcı olmaya çalışır. Ö1E kanaatkâr değildir fazlasını ister, kendisine fazla özgüveni vardır. Ben zaten yaparım düşüncesinden dolayı gereken özeni gösteremeyebiliyor ve bazen başarısız olabiliyor. (Ö3)

Çalışma grubunda yer alan öğretmenlerin akademik başarısı yüksek öğrencilerinde gördükleri başarının kaynaklarına ilişkin söylemlerinin analizi sonucunda ulaşılan alt temalar Tablo 8’de belirtilmiştir:

Tablo 8. Öğretmenlerine Göre Başarılı Öğrencilerin Başarısının Kaynakları

Öğrenci Tutumu	Ailenin Genel Tutumu	Aile – Çocuk İlişkisi
Akademik boyut	Çocuğun akademik takibi	Alçak gönüllü olmak
Amaç ve hedeflerini doğru belirlemesi	Çocuğa karşı ilgili /duyarlı olmak	Centilmenlik
Boş zamanlarını doğru değerlendirmesi	Değerler eğitimi	Cömertlik
Derslere karşı ilgili olması	Çocuğunu terbiye etmek	Dostluk
Dönüt vermesi	Değerlere saygıyı öğretmek	Duyarlılık
Gelişime açık olması	Doğruyu göstermek	Dürüstlük
Güdü seviyesinin yüksek olması	Fedakârlık	Etik kurallara bağlılık
Hazırbulunuşluk seviyesinin yüksek olması	Ailenin maddi imkânlarını doğru kullanmak	Fedakârlık
Kendini her alanda geliştirmesi	Beklentilerini çocuğun önüne geçirmemek	Güvenilir olmak
Okulunu ve dersleri sevmesi	Çocuğun mutlu etmek	Merhametli olmak
Okumaya isteki olması	Topluma ve insanlığa faydalı çocuk yetiştirmek için çaba göstermek	Misafirperverlik
Öğrenmeye istekli olması		Nezakat sahibi olmak
Potansiyelinin farkında olması		Ölçülü Olmak
Sorumluluk bilincinin olması		Sabırlı olmak
Diğer özellikler		Temizlik
Ailesinin kendisi için yaptıklarının farkında olması		Yardımlaşma
Düzenli bir yaşama sahip olması		
Hayata olumlu bakması		
Kendisine saygı duyması		
Öğretmenlerine saygı ve sevgi duyması		
Yaşamdan zevk alması		

Tablo 8’de görüldüğü üzere, çalışma grubundaki öğretmenlerin başarısının kaynaklarına yönelik söylemleri öğrenci tutumu, ailenin genel tutumu ve aile-çocuk ilişkisi alt temaları altında toplanmaktadır. Öğrenci tutumu alt temasında yer alan öğretmen söylemleri, Akademik Boyut ve Diğer Özellikler olmak üzere iki başlıkta toplanmıştır.

Akademik boyutta yer alan hazırbulunuşluk, derse karşı ilgi, öğrenme isteği gibi söylemlerin tamamı başarılı öğrencilere ait akademik özelliklerle ilişkilidir. Diğer özellikler altında toplanan söylemler ise, öğrencilerin akademik başarıları üzerinde dolaylı etkiye sahip öğrenci tutumlarıdır.

Ailenin genel tutumu alt teması altındaki öğretmen söylemleri incelendiğinde; ortak vurgu ailenin çocuğun akademik başarısındaki rolü üzerinedir. Bu alt tema altında en çok vurgulanan söylemler değerler eğitimi ve fedakârlık ile ilgilidir. Son alt tema altındaki söylemlerin tamamı değerler ile ilişkilidir. Öğretmenler hem bir önceki hem de bu alt tema altındaki söylemlerinde ailenin çocuğa değer kazandırmada birincil role sahip olduğunu belirtmişlerdir. Dolayısıyla öğretmenler aile desteğinin ve ailede kazanılan değerlerin akademik başarıyı destekleyici bir fonksiyona sahip olduğunu açıkça dile getirmişlerdir. Aşağıda başarının kaynaklarına ilişkin öğretmen söylemlerinden örnekler verilmiştir:

Ö3Y, daha çok sorumluluk sahibi olduğu için başarılı zaten, sorumluluğunu sonuna kadar yerine getiriyor O yüzden başarılı. Sorumluluk bilinci varsa görevlerini yerine getiriyor bu da ona başarı getiriyor. Bunun dışında okula sevgisi de önemli, Ö3Y, okulu seviyor, öğretmenlerini seviyor. (Ö1)

Bu özelliklerinin kaynağı en başta anne babadır, aileden gördüğü terbiyedir. Ö1E için aile doğruyu gösteriyordur, gerektiği zaman uyarıyordur, anne baba sözleriyle davranışlarıyla örnek oluyordur. (Ö3)

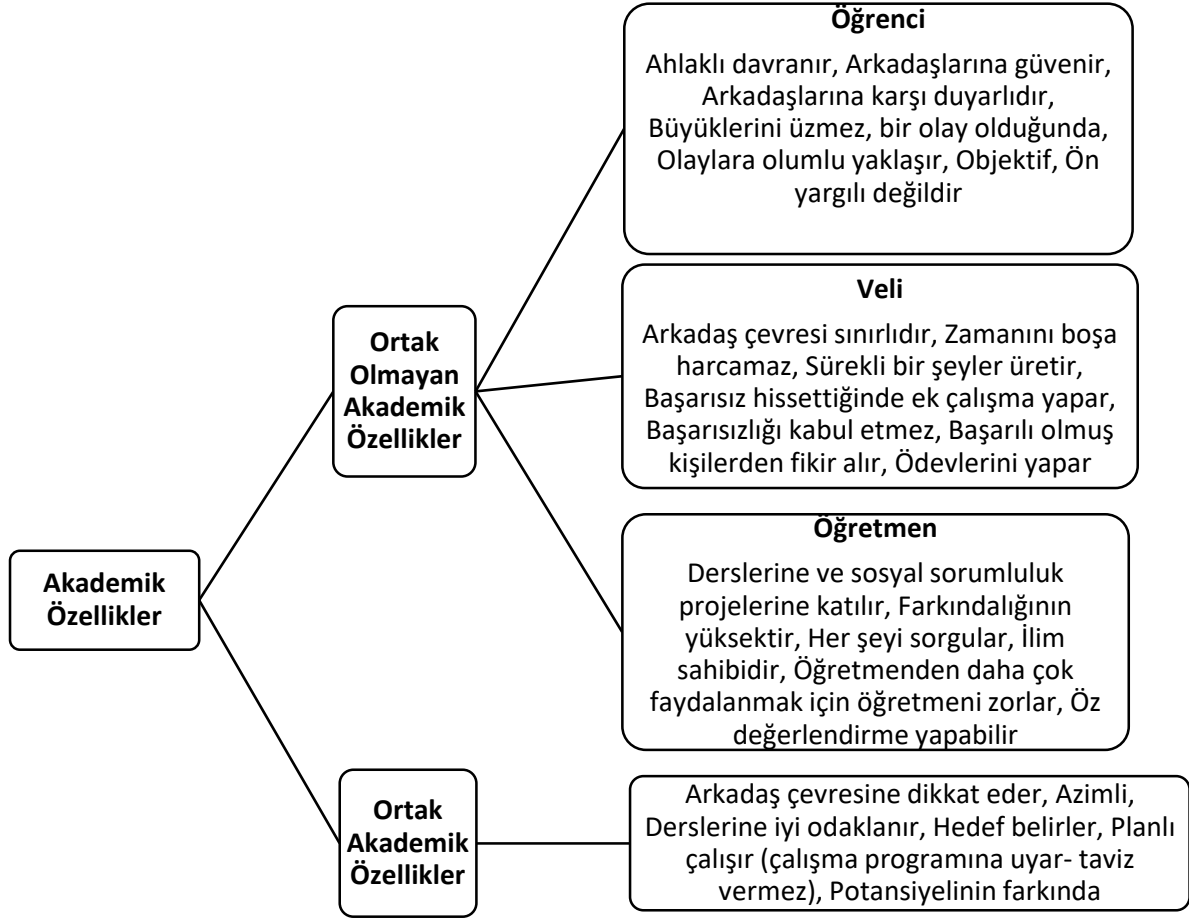
Ailesi, sorumluluk bilincini vermiştir, çocuk sorumluluk almayı bilmiştir. Sevgi göstermiştir, sevgi göstermeyi öğretmiştir, çocuk sevmeyi bilmiştir. Ona her türlü sıkıntısında duyarlı ve hassas davranmıştır, bunun öyle olması gerektiğini öğrenmiştir, yani zor durumda olana duyarlı davranıldığını öğrenmiştir. (Ö2)

İlk üç alt probleme ilişkin bulgular incelendiğinde; öğrencilerin kendileri, ebeveynleri ve öğretmenleri tarafından akademik başarı noktasında birçok söylem geliştirildiği görülmektedir. Bu söylemlerin, doğrudan başarılı bir öğrencide olması gereken akademik özellikler yanında birçok özelliğe vurgu yaptığı tespit edilmiştir. Akademik özellikler dışındaki söylemlerin bazılarının ise öğrencilerin başarılarını dolaylı bir şekilde destekler nitelikte olduğu görülmüştür.

Akademik başarısı yüksek öğrencilerin akademik özelliklerine yönelik öğrenci, veli ve öğretmen söylemleri incelendiğinde doğrudan akademik özelliklerine yönelik olanlarının yanı sıra okul başarısını destekler nitelikte olan özelliklerin de olduğu görülmüştür.

Dördüncü alt problem doğrultusunda, öğrenci, veli ve öğretmen görüşlerine göre ortaokul sekizinci sınıf akademik başarısı yüksek öğrencilerin sahip oldukları akademik özelliklere yönelik her üç grubun söylemlerinin sonucunda elde edilen temalar ve bu temaların betimlemeleri Şekil 3'te belirtilmiştir:

Şekil 3. Akademik Başarıları Yüksek Öğrencilerde Öğrenci, Öğretmen ve Aile Boyutunda Bulunan/Bulunması Gereken Akademik Özellikler

Şekil 3'te görüldüğü üzere, akademik başarıları yüksek öğrencilerde bulunan veya bulunması gereken akademik özelliklere yönelik öğrenci, veli ve öğretmen söylemleri incelendiğinde ortak akademik özellikler ve ortak olmayan akademik özellikler ana temaları altında toplanmaktadır. Ortak akademik özellikler teması altında; azimli olmak, hedef belirlemek ve planlı çalışmak ifadelerinin vurgulandığı görülmektedir.

Ortak olmayan akademik özellikler teması incelendiğinde öğrencilerin ifade ettiği; objektif, önyargılı olmama, arkadaşlarına karşı duyarlı şeklindeki söylemlerinin daha çok arkadaş çevreleri (yakın çevre) ve çevreleri (uzak çevre) ile ilgili olduğu görülmektedir. Aile alt teması incelendiğinde; zamanını boşa harcamamak, sürekli bir şeyler üretmek, başarısız hissettiğinde ek çalışma yapmak gibi başarılı öğrencilerin öz disiplinlerine yönelik özelliklerine vurgu yapıldığı görülmektedir. Öğretmen alt teması incelendiğinde ise başarılı öğrencilerin süreç içinde kendileri hakkında dönütler verdiği öz değerlendirme yapabilmek, şeklinde belirtilmiştir. Başarılı öğrencilerin algılarının açık olduğu farkındalığının yüksek olması, ifadesi ile belirtilirken, akademik açıdan öğretmenleri ile aktif ilişki içinde oldukları öğretmenden daha çok faydalanmak için öğretmeni zorlamak ifadesinden anlaşılmaktadır. Diğer ifadelerde ise başarılı öğrencilerin okul ve okul dışında aktif çalıştıklarının belirtildiği görülmüştür.

4. Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Çalışma alt problemi doğrultusunda öğrencilerle yapılan görüşme sonrasında başarının kaynakları ve başarının anlamı şeklinde iki tema oluştuğu görülmüştür. Buna göre, akademik başarıları yüksek öğrencilerin başarının kaynağı olarak gördükleri ifadeleri; akademik, motive edici dönütler, davranışsal, değerler ve aile alt temaları altında toplanmıştır. Bu alt temalardan akademik alt temasının doğrudan akademik başarıyı yüksek öğrencilerin özellikleri ile ilişkili olduğu görülmektedir. Bu alt tema incelendiğinde akademik başarıyı yüksek öğrencilerin sahip olması gereken en önemli özelliğin çalışmak olduğu, bu özelliğin ise disiplinli, düzenli, zamanında ve odaklanarak çalışmak şeklinde detaylandırıldığı görülmüştür. Ayrıca konu tekrarı yapma ve dersi derste öğrenme özelliklerine de değinildiği tüm bu özelliklerinin akademik açıdan başarılı olmaları için gerekli olduğunu ifade ettikleri görülmüştür. Cüceloğlu (1997), başarıya ihtiyacı fazla olan kişilerin, yapacakları işlere daha çok dikkat ettiklerini ve diğerlerinden daha iyi yapmaya çalıştıklarını ifade etmiştir. Bu durum, elde edilen sonuçları destekler niteliktedir.

İkinci alt tema olan motive edici dönütler altındaki öğrenci söylemlerinin içsel ve dışsal dönütler olarak gruplandığı, içsel dönütlerin başarının getirdiği hazzı; dışsal olanların ise takdir, ödül, yüksek not alma gibi pekiştireçlere odaklandığı görülmüştür. Buna göre, akademik başarıyı yüksek öğrencilerin dönütleri önemli gördükleri ve bunların akademik başarılarını olumlu yönde etkilediğini düşündükleri söylenebilir. Davranışçı kuramda, öğrenci başarısının yıldızla, yüksek notla, çok güzel aferin gibi sözlü ifadelerle ödüllendirilmesinin öğrenmeye karşı öğrenciyi güdülediği ifade edilmiştir (Erden ve Akman, 1998). Bu durum, araştırma sonucunu destekler niteliktedir.

Üçüncü alt tema olan davranışsal boyut altındaki söylemlerin dışa dönük ve içe dönük olarak sınıflandırıldığı ve dışa dönük davranışların iyi iletişim, empati, sosyallik gibi temel insani özellikleri, içe dönük olanların ise olumsuz fikirlere kulak asmama, ahlaklı ve yetenekli olma gibi özellikleri vurguladığı görülmüştür. Bu alt tema altındaki empati, iletişim ve sosyallik akademik özellik olarak düşünülebilir. Spor yapmak söylemi ise başka bir alt tema altına girmediği için diğer alt teması altında gösterilmiştir. Bu alt temalar altındaki öğrenci söylemlerinin çoğunluğunun akademik özelliklerle doğrudan ilgisi olmadığı, ancak akademik boyutu destekleyen yardımcı unsurlar olarak örüldüğü söylenebilir. Bireyin, sosyal etkinliklerden sportif aktivitelere katılması, toplumsal ve psikolojik gelişimine katkıda bulunur. Spor yapanlar ile yapmayan bireylerin kişilik özelliklerinin farklı olduğuna dair çalışmalar da mevcuttur (Weinberg ve Gould, 2007). Bununla birlikte sportif aktivitelere katılmak kişinin bilişsel fonksiyonlarında artış meydana getirerek akademik başarısına etkilemektedir (Kwak et al, 2009). Bu durum araştırma sonucunu destekler niteliktedir.

Dördüncü alt tema olan değerler altında, öğrenci söylemlerine dayalı olarak sevgi, saygı, sağlıklı olmaya önem verme, çalışkanlık, bencil olmama ve sabır değerlerinin ifade edildiği görülmüştür. Bu değerlerden çalışkanlık, bilimsellik ve sabır değerlerinin akademik özellikleri doğrudan destekleyen değerler olduğu ancak diğer değerlerin akademik özelliklerle doğrudan bir bağlantısı olmadığı söylenebilir. Bu alt temada öğretmene dönük sevgi ve saygı vurgusu öğrencilerin akademik başarıda öğretici unsurunu önemli gördükleri şeklinde yorumlanabilir. Öğrencinin başarısı, idareci ve öğretmenlerin farklı tutumlarından etkilenir (Başaran, 1994). Bu durum, araştırma sonucunu destekler niteliktedir. Ailenin tutumu ve diğer alt temaları altındaki söylemlerin doğrudan akademik özelliklerle bir ilgisinin bulunmadığı fakat akademik başarıda aile faktörünün ve spor yapmanın etkisinin öğrenciler tarafından dile getirilmiş olmasının önemli bir detay olduğu söylenebilir.

Akademik başarısı yüksek öğrencilerin, başarının anlamına yönelik söylemleri çevresel ve kişisel olmak üzere iki ana tema altında toplandı; kişisel ana teması altında tutum, beceri, değer ve eylem alt temalarının yer aldığı; eylem alt teması altındaki öğrenci söylemlerinin akademik olanlar ve akademik olmayanlar şeklinde sınıflandırıldığı; çevresel ana teması altında aile ve sosyal çevre alt temalarının belirlendiği görülmüştür. Kişisel ana teması altında belirlenen tutum, beceri, değer ve eylem alt temaların, öğrencilerin başarıya kişisel olarak yükledikleri anlamları ifade ettiği görülmüştür. Tutum alt teması altında yer alan azimli olma ve beceri alt teması altında yer alan empati ve öz kontrolün, doğrudan akademik özellik olmamakla birlikte dolaylı olarak akademik başarı üzerinde etkili öğeler oldukları söylenebilir. Değer alt teması altında yer alan çalışkanlık ve bilimsellik doğrudan; okula önem verme ve öğretmene saygı ise dolaylı olarak akademik başarı ile ilişkili olduğu söylenebilir. Değerler eğitimi programlarının dünyada ve ülkemizde uygulanmasının birçok avantajı olmuştur. Bunlar; yalan söyleme, kaba davranma vb. olumsuz davranışlarda azalma, dürüstlük, saygı, arkadaşlık, yardımlaşma vb. sosyal becerilerde artış, öğretmenler ve arkadaşlarla iyi ilişkiler, akademik başarı, kendini okula ait hissetme, olumlu sosyal davranış gösterme, motivasyon, derslere devam vb. okula yönelik olumlu tutumlarda ve okul başarısında artış, olumlu benlik algısı, girişkenlik, problemlerle başa çıkabilme, liderlik, değişimlere ayak uydurma vb. duygusal ve sosyal becerilerde artış şeklinde sıralanabilir (Berkowitz ve Bier, 2005). Bu durum, akademik başarısı yüksek öğrencilerin başarılarını destekleyen ve süreçte etkili olan sahip oldukları değerler sonucunu destekler niteliktedir. Eylem alt teması altındaki zamanında ve düzenli çalışma, derslere odaklanma, araştırma gibi akademik eylemlerin tamamının doğrudan akademik başarıya yönelik ifadeler olduğu söylenebilir. Söz konusu özelliklerin, öğrencilerin akademik başarı süreçlerinde disiplinli ve belli bir ciddiyetle ders takibini yapmalarının gerekli olduğunu gösterdiği şeklinde yorumlanabilir. Çetin (2009) yaptığı çalışmada, bir derste başarılı olmak için öğrencilerin ayırdıkları zaman ile başarıları arasında doğrusal ilişki olduğunu tespit etmiştir. Buna göre, akademik başarısı yüksek öğrencilerin başarılı olmak için derslerine daha çok zaman ayırdıkları dolayısıyla derslerine gösterdikleri özen, hazırlık ve ilgi gibi değişkenlerin akademik özelliklerinin kaynağı olduğu söylenebilir. Buna göre elde edilen sonuç, literatür tarafından desteklenmektedir.

Eylem alt teması altındaki akademik olmayan söylemler ise öğrencilerin akademik ve akademik olmayan eylemleri ayırabildiklerini, ayrıca öğrencilerin akademik olmayan spor ve müzik gibi eylemlerin akademik başarılarını desteklediklerini düşündükleri görülmüştür. Çevresel ana teması altındaki aile ve sosyal çevre alt temaları altındaki öğrenci söylemleri incelendiğinde, bunların doğrudan akademik özellik olmadığı fakat öğrencilerin bu söylemlerle aile ve sosyal çevrenin akademik başarıyı destekleyici fonksiyonunu vurguladıkları söylenebilir. Doğan (1994), öğrencilerin benlik algılarının pozitif etkilenmesinde ve kişiliklerinin şekil almasında sosyal aktivitelere katılmalarının büyük payı olduğunu belirtmiştir. Bununla birlikte sportif etkinliklere katılmak, kişinin bilişsel fonksiyonlarını arttırarak akademik başarılarına da etki etmektedir (Kwak et al, 2009). Bu durumun, elde edilen sonuçlarla paralel olduğu görülmüştür.

Ebeveynlerin akademik başarıyı destekleyen özelliklere ilişkin söylemleri akademik özellikler, kişilik özellikleri, değerler ve ailenin tutumu alt temaları altında toplandı görülmüştür. Bu alt temalardan ilkinin doğrudan akademik başarısı yüksek öğrenci özelliklerini içerdiği, ailenin tutumu alt teması hariç diğer alt temalar altında da bu özelliklere dönük ifadeler olduğu görülmüştür.

Akademik özellikler alt teması altındaki söylemler incelendiğinde, ebeveynlerin akademik başarısı yüksek öğrencilerin sahip olması gereken en önemli özelliğin planlı çalışma olduğunu düşündükleri söylenebilir. Bu söylemin zamanını boşa harcamama, ödevlerini yapma, çalışma

programına uyma şeklinde alt söylemlerle desteklendiği söylenebilir. Ayrıca hedef belirleme, azimli olma, potansiyelinin farkında olma, başarısızlığı kabul etmeme gibi söylemlere de yer verildiği dolayısıyla ailelerine göre akademik başarısı yüksek öğrencilerin planlı ders çalışmalarının yanında eğitim süreci içinde kendilerine dair öngörü geliştirdikleri söylenebilir. Öğrencide güdülenmişlik seviyesinin yüksek olması, öğrenmeye ilgi-ihitiyaç hissetmesi, değer vermesi, bir amacının olması, öğrenebileceğine dair özgüven sahibi olması öğrencinin eğitimine dikkatini vermesini ve öğrenme faaliyetini devam ettirmesini sağlar. Bunun sonucunda da öğrencinin hem öğrenme düzeyi hem de hatırlama seviyesi artar (Senemoğlu, 1998). Akademik başarısı yüksek öğrencilerin güdülenmişlik seviyeleri açısından bu durum elde edilen sonuçları destekler.

İkinci alt tema olan kişilik özellikleri altında ebeveynlerin çocuklarına dönük birçok kişilik özelliğine vurgu yaptıkları, rekabetçi olmak hariç geriye kalanların doğrudan akademik özellik olmadığı ancak bu özelliklerin dolaylı olarak akademik başarıyı destekleyici özelliğe sahip oldukları söylenebilir. Üçüncü alt tema olan değerler alt teması içinde çalışkanlık ve sorumluluk ebeveyn gözüyle tespit edilmiş birer akademik özellik olduğu, diğer değerlerin doğrudan akademik başarı ile ilişkisinin olmadığı söylenebilir. Değerler eğitimi programları, sorumluluk değerinin öğrenciye kazandırılmasını ve öğrencinin bu değeri gösterebilme seviyesini etkiler (Aladağ, 2009). Ayrıca, Lounsbury and Landers (2006) sorumluluk sahibi öğrencilerin, not alma ve tutulan notları depolama gibi akademik özellikler ile daha çok ilgili olduklarını ifade etmiştir. Dolayısıyla, elde edilen sonuçlar literatür tarafından desteklenmektedir.

Son alt tema olan ailenin tutumu altındaki ebeveyn söylemlerinin doğrudan akademik özelliklerle bir bağlantısının olmadığı, ebeveynlerin çocuğun akademik başarısında kendi katkılarının da olduğunu ifade ettikleri söylenebilir. Okulda başarılı olmak için birkaç derste değil tüm derslerde başarılı olmak gerekir. “Genelde anne-babalar derslerde ve okulda başarılı olmanın tüm başarılar için anahtar olduğunu düşünürler. Bu nedenle ellerindeki tüm imkânları çocuklarının ders ve okul başarıları için seferber ederler” (Cüceloğlu, 2009, s. 21). Buna göre elde edilen sonuç, literatür tarafından desteklenmektedir.

Çalışma grubundaki ailelerin akademik başarısı yüksek çocuklarında gözlemledikleri özelliklere yönelik söylemlerinin olumlu özellikler, olumsuz özellikler ve değerler alt temaları altında toplandığı ve bu alt temalardan sadece olumlu özellikler altındaki üst düzey düşünebilmek, söyleneni doğru anlamak, bilinçli olmak, güncel olay ve gelişmeleri takip etmek gibi özelliklerin akademik özellik olarak tespit edildiği söylenebilir. Diğer alt temalar olan olumsuz özellikler ve değerler altında akademik özelliklerle doğrudan ilişkili bir söylem tespit edilemediği görülmüştür. Beş temel faktör modeline göre, kişiliği oluşturan beş temel faktörden birisi de gelişime açıklıktır. Gelişime açıklık boyutu bireylerin, yeni fikirleri kabul etmesi, yeniliklere açık olması ve çok yönlü düşünebilmesi gibi özellikleriyle alakalıdır. Açıklık özelliği olan bireyler, meraklı, alışılmışın dışında, zeki, bağımsız ve orijinal düşünceleriyle tanınırlar (Barrick ve Mount, 1991, s. 19). Akademik başarısı yüksek öğrencilerin kendilerini geliştirme ve bilgilerini güncel tutma eğiliminde oldukları dolayısıyla gelişime açık kişilikte oldukları, bu kişilik özelliklerinin ve olumlu özelliklerinin akademik başarılarının yüksek olmasında payı olduğu söylenebilir. Buna göre, elde edilen sonuçlar literatür ile paralellik göstermektedir.

Çalışma grubundaki ailelerin, akademik başarısı yüksek çocukları hakkında öğretmenlerinden aldıkları dönütlere yönelik söylemleri, değerler ve olumlu özellikler alt temaları altında toplandığı; sadece değerler alt teması altında yer alan çalışkanlık ve sorumluluk değerlerinin akademik özellik olarak tespit edildiği söylenebilir. “Kişiler hem kendilerinin hem çevrelerinin değerleriyle örülmüş

yaşam alanlarında hayatlarını sürdürürler. Böyle bir ortamda hayatlarına devam eden bireyler, parçası oldukları toplumun ve okul ortamının değerlerini oluşturdukları aynı zamanda okulun ve toplumun değerleri vasıtasıyla kendi değerlerini de değiştirdikleri tespit edilmiştir” (Turan ve Aktan, 2008, s. 230-231). Buna göre, okul ortamı ile öğrencilerin değerler konusunda birbiri ile etkileşim içinde olduğu, okulun başka bir parçası olan öğretmenlerin bu etkileşimi gözlemleyebildiklerini, gözlemlenen değerlere akademik başarıları yüksek öğrencilerin sahip oldukları ve bu değerlerin akademik özelliklerini destekleyen değerler olduğu söylenebilir. Dolayısıyla elde edilen sonuç, literatür tarafından desteklenmektedir. Diğer dönütlerin akademik başarı ile doğrudan bir ilişkisinin olmadığı görülmüştür.

Öğretmen görüşlerine göre akademik başarıları yüksek öğrencilerinin örnek gösterilebilecek özellikleri akademik özellikler, kişilik özellikleri, değerler ve çevre ile ilişkiler alt temaları altında toplandı; bu alt temalardan ilkinin doğrudan akademik başarıları yüksek öğrenci özelliklerini içerdiği ve diğer alt temalar altında da akademik özelliklere yer verildiği görülmüştür.

Akademik özellikler alt teması altındaki öğretmen söylemleri incelendiğinde, akademik başarıları yüksek öğrencilerin azimli olmalarından başlayarak, algılarının açık olmasına kadar birçok akademik özelliklerine vurgu yapıldığı görülmüştür. Ayrıca derslere ve diğer etkinliklere katılımlarının diğer öğrencilere göre yüksek olduğu söylenebilir. Başarı güdüsü yüksek bireyler, başarısızlık yaşadığında başarı güdüsünü kaybetmeyerek tekrar güdülenebilirken, başarı güdüsü düşük bireyler ancak başarı elde ettiğinde güdülenebilirler. Başarısızlık durumunda, başarı güdüsü düşük bireyler yılgınlık gösterirler (Açıkgöz, 1996). Akademik başarıları yüksek öğrencilerin başarı güdüleri de yüksek olduğu için başarısızlık durumunda güdülendikleri; başarısız olduklarında pes etmeyerek azimle çalıştıkları, kendileri, velileri ve öğretmenlerinin söylemlerinden anlaşıldığı söylenebilir. Dolayısıyla elde edilen sonuçlar, literatür ile paralellik göstermektedir.

Kişilik özellikleri alt temasında öğretmenlerin akademik açıdan başarılı öğrencilerin özellikle kendini iyi tanıma ve iletişim becerilerinin yüksek olması nedeniyle sosyal yönlerinin gelişmiş olduğuna vurgu yaptıkları, bu kişilik özelliklerinin akademik başarıyı dolaylı da olsa olumlu yönde etkilediği söylenebilir. Değerler boyutunda çalışkanlık, sorumluluk ve bilimsellik gibi değerlerin akademik başarı ile ilişkili olduğu; son alt temada ise akademik başarıları yüksek öğrencilerin iletişim ve gözlem becerilerinin ileri derecede gelişmiş olduğuna vurgu yapıldığı görülmüştür. Bunların akademik başarıyı, doğrudan olmasa bile, etkileme potansiyeline sahip özellikler oldukları ve bu özelliklerin akademik başarıları yüksek öğrencilerin duygusal zekâ düzeylerinin de yüksek olduğunu gösterdiği şeklinde yorumlanabilir. Duygusal zekâ düzeyi yüksek öğrenciler, kendi duygularını ve çevresinde bulunan insanların duygularını anlayarak analizini iyi yaparlar, duygularını yönetirler ve amaçları doğrultusunda kullanırlar. Tüm bunların sonucunda öğrencilerin güdülenme gücü artar ve çevresiyle iletişimleri güçlenir. Buna bağlı olarak öğrenciler herkes tarafından sevilirler ve iyi bir okul tecrübesi yaşarlar, öğrencilerin akademik başarıları bu durumdan olumlu etkilenebilir (Holt, 2007, s. 17). Dolayısıyla elde edilen sonuçlar, literatür ile paralellik göstermektedir.

Çalışma grubundaki öğretmen görüşlerine göre akademik başarıları yüksek öğrencilerinin diğer öğrencilerden farklılıklarına yönelik söylemleri; davranışlar, kişilik özellikleri, değerler ve olumsuz özellikler alt temaları altında toplandı; davranışlar alt teması altındaki öğretmen söylemlerinin ise iletişim ve insan ilişkileri ile sorgulama ve özdenetim başlıkları altında toplandı görülmüştür. Bu iki başlık altındaki özelliklerin, doğrudan olmamakla birlikte, akademik başarı üzerinde etkili oldukları ve kişilik özellikleri alt teması altındaki söylemlerin de akademik özellikleri destekleyici fonksiyona sahip oldukları söylenebilir. Son iki alt tema olan değerler ve olumsuz özellikler altında ise doğrudan

akademik başarı ile ilişkilendirilebilecek bir özellik tespit edilememiştir. İçinde yaşadığı zamana uyum sağlama sürecinde insanlar, toplumsal yaşama dair özelliklere yeteri kadar sahip olmak zorundadır. Kişinin bu süreçte sağlıklı ilerleyebilmesi, o kişinin başarılı olmasından geçer. Başarılı olan bireyler engelleri aşarken, başarısız bireyler ise gününbirlik doyumlarla yetinmek zorunda kalmaktadırlar (Baltaş, 1997). Başarılı öğrencilerin topluma uyum süreçlerinin sağlıklı ilerlediği; iletişim, insan ilişkileri gibi özelliklerinin başarısız öğrencilere göre daha gelişmiş olduğu ve bu özelliklerinin akademik başarılarını desteklediği söylenebilir. Dolayısıyla elde edilen sonuçlar literatür tarafından desteklenmektedir.

Çalışma grubundaki öğretmenlerin başarının kaynaklarına yönelik söylemleri; öğrenci tutumu, ailenin genel tutumu ve aile-çocuk ilişkisi alt temaları altında toplanmaktadır. Öğrenci tutumu alt temasında yer alan öğretmen söylemleri, akademik boyut ve diğer özellikler olmak üzere iki başlıkta toplanmıştır. Akademik boyutta yer alan hazırbulunuşluk, derse karşı ilgi, öğrenme isteği gibi söylemlerin tamamı başarılı öğrencilere ait akademik özelliklerle ilişkilidir. Diğer özellikler altında toplanan söylemler ise öğrencilerin akademik başarıları üzerinde dolaylı etkiye sahip öğrenci tutumlarıdır. Öğrencinin öğrenme güdüsü, okul öğrenmelerinde çok önemlidir. Öğrenme güdüsüne sahip öğrenci, dikkatini öğreneceği davranışın öğelerine ve davranışın öğrenilmesine hizmet eden öğrenme-öğretme durumunun öğelerine yöneltir (Özçelik, 1992).

Ailenin genel tutumu alt teması altındaki öğretmen söylemleri incelendiğinde; ortak vurgu, ailenin çocuğun akademik başarısındaki rolü üzerinedir. Bu alt tema altında en çok vurgulanan söylemler, değerler eğitimi ve fedakârlık ile ilgilidir. Son alt tema altındaki söylemlerin tamamı değerler ile ilişkilidir. Öğretmenler hem bir önceki hem de bu alt tema altındaki söylemlerinde ailenin çocuğa değer kazandırmada birincil role sahip olduğunu belirtmişlerdir. Dolayısıyla öğretmenler aile desteğinin ve ailede kazanılan değerlerin akademik başarıyı destekleyici bir fonksiyona sahip olduğunu açıkça dile getirmişlerdir. Anne ve babanın çocuklarına verdikleri emek ve harcadıkları zaman, çocukların akademik başarısında etkili olmaktadır. Anne ve babanın, gerektiği konularda çocuklarına yardımcı olması, çocuklarına destek olması, aile içindeki iletişimin sağlıklı gelişmesi çocuklarının akademik başarısını olumlu etkileyecektir (Çelenk, 2003, s. 28-34). Dolayısıyla, ailenin öğrenci başarısındaki rolü ile ilgili elde edilen sonuç, literatür tarafından desteklenmektedir.

Akademik başarısı yüksek öğrencilerde bulunan veya bulunması gereken akademik özelliklere yönelik öğrenci, veli ve öğretmen söylemleri incelendiğinde alt temalar, ortak akademik özellikler ve ortak olmayan akademik özellikler şeklinde belirlendiği görülmüştür. Ortak akademik özellikler alt teması altında; azimli olmak, hedef belirlemek ve planlı çalışmak ifadelerinin vurgulandığı görülmüştür. Ortak olmayan akademik özellikler alt teması incelendiğinde öğrencilerin ifade ettiği; objektif, önyargılı olmama, arkadaşlarına karşı duyarlı şeklindeki söylemlerinin daha ziyade arkadaş çevreleri (yakın çevre) ve çevreleri (uzak çevre) ile ilgili olduğu görülmüştür. Aile söylemleri incelendiğinde; zamanını boşa harcamamak, sürekli bir şeyler üretmek, başarısız hissettiğinde ek çalışma yapmak gibi başarılı öğrencilerin öz disiplinlerine yönelik özelliklerine vurgu yapıldığı görülmüştür. Schunk (1996), bireylerin öz düzenleme becerisi kazandığında kendisine hedefler koyabildiğini, hedeflerini yerine getirebilmek için uygun stratejiler seçip uygulayabildiklerini ve performanslarını izleyerek doğru değerlendirmeler yapabildiklerini ifade etmiştir. Dolayısıyla elde edilen sonuçlar, literatür tarafından desteklenmektedir.

Öğretmen söylemleri incelendiğinde ise başarılı öğrencilerin süreç içinde kendileri hakkında dönütler verdikleri öz değerlendirme yapabilmek ifadesinden anlaşılmaktadır. Başarılı öğrencilerin algılarının açık olduğu 'Farkındalığın yüksek olması'; ifadesi ile belirtilirken, akademik açıdan öğretmenleri ile aktif ilişki içinde oldukları, 'Öğretmenden daha çok faydalanmak için öğretmeni

zorlamak', ifadesinden anlaşıldığı söylenebilir. Diğer ifadelerde ise başarılı öğrencilerin okul ve okul dışında aktif çalıştıklarının belirtildiği görülmüştür. Öğrencilerin sosyal etkinliklere katılmaları, benlik saygılarını olumlu yönde etkileyerek kişiliklerinin şekillenmesinde önemli yere sahiptir (Doğan, 1994). Ayrıca öğretmenler, öğrencilerin yeteneklerine inandıklarında, öğrencilerin bekledikleri başarıya ulaşmaları için bütün dikkatlerini başarılarına yönelterek başarılarını arttırıcı tüm yolları kullanırlar (Ülgen, 1994). Dolayısıyla akademik başarıları yüksek öğrencilerin, başarılarının devamı ve hedeflerine ulaşmaları için gerek kendilerine gerekse öğretmenlerine dair başarılarına hizmet edecek şekilde farkındalık geliştirdikleri söylenebilir. Buna göre elde edilen sonuçlar literatür tarafından desteklenmektedir. Yapılan araştırma sonunda aşağıdaki önerilerin katkı sağlayacağı düşünülmüştür.

Araştırmada; öğrenci, öğretmen ve veli üçgeninde akademik başarıları yüksek 8. sınıf ortaokul öğrencilerinin sahip oldukları akademik özellikler araştırılmıştır. Akademik başarıları yüksek farklı sınıf seviyelerinde öğrenim gören öğrencilerle (ilköğretim, lise) ve farklı değişkenlere (anne-baba eğitim seviyesi, ailenin sosyo-ekonomik durumu vb.) göre de benzer araştırmalar yapılabilir.

Araştırma grubundaki öğrencilere göre; akademik başarıları yüksek öğrencilerin sahip olması gereken en önemli özelliğin "çalışkanlık" olduğu belirtilmiştir. Bu söylemin "disiplinli, düzenli, zamanında ve odaklanarak çalışmak" şeklinde alt söylemlerle desteklendiği görülmüştür. Ayrıca "konu tekrarı yapma ve dersi derste" öğrenme özelliklerine de değinilmiştir. Elde edilen bu sonuçların dışında akademik başarıları yüksek öğrencilerin farklı akademik özelliklerinin var olup olmadığı varsa neler olduğu farklı okul türlerinde (fen lisesi, proje okulları) ve farklı sınıf seviyelerinde nitel, nicel veya karma araştırma yöntemleriyle yapılarak tespit edilebilir.

Akademik başarıları yüksek öğrencilere göre başarının anlamı "zamanında ve düzenli çalışma, derslere odaklanma, araştırma yapma" şeklinde ifade edilmiştir. Başarının ne ifade ettiği başarı seviyesi farklı öğrenci gruplarında da araştırılabilir. Ayrıca öğrenciler akademik olmayan "spor ve müzik" gibi eylemlerin akademik başarıyı desteklediğini belirtmişlerdir. Akademik başarıyı destekleyen, okul içinde veya dışında başka hangi eylemlerin olduğu araştırılabilir.

Ebeveynlere göre; akademik başarıları yüksek öğrencilerin sahip olması gereken en önemli özelliğin "planlı çalışma" olduğu ve bu söylemin "zamanını boşa harcamama, ödevlerini yapma, çalışma programına uyma" şeklinde alt söylemlerle desteklendiği görülmüştür. Ayrıca "hedef belirleme, azimli olma, potansiyelinin farkında olma, başarısızlığı kabul etmeme" gibi özellikler de belirtilmiştir. Farklı demografik özelliklere sahip ebeveyn gruplarında veya farklı akademik seviyeden öğrenci ebeveyn gruplarında öğrencilerin başarılı olmaları için sahip olmaları gereken özelliklere dair farklı çalışmalar yapılabilir. Ayrıca akademik başarıları yüksek öğrencilerin aileleri; öğrencilerinde gözlemledikleri akademik özelliklerin "üst düzey düşünebilmek, söyleneni doğru anlamak, bilinçli olmak, güncel olay ve gelişmeleri takip etmek" olduğunu ve öğretmenlerinden aldıkları dönütlerin "çalışkanlık" ve "sorumluluk sahibi olmaları" olduğunu ifade etmişlerdir. Farklı akademik seviyeden öğrenci aileleri ile benzer çalışmalar yapılabilir.

Öğretmen görüşlerine göre; başarılı öğrencilerin azimli olmalarından başlayarak, algılarının açık olmasına kadar birçok akademik özellikleri ifade edilmiştir. Ayrıca derslere ve diğer etkinliklere katılımlarının diğer öğrencilere göre yüksek olduğu ve akademik boyutta yer alan "hazırbulunuşluk, derse karşı ilgi, öğrenme isteği" gibi özellikleri vurgulanmıştır. Akademik başarıları yüksek öğrencilerin sahip oldukları akademik özellikleri destekleyen veya olumsuz etkileyen faktörler, yakın çevre (aile) ve uzak çevrede (okul) araştırılarak aralarında bir ilişki olup olmadığına bakılabilir. Daha geniş öğretmen gruplarıyla nicel veya karma araştırma yöntemleriyle çalışmalar yapılarak başarılı öğrencilerin

akademik veya akademik olmayan özellikleri tespit edilebilir. Öğrenci, veli ve öğretmen söylemleri incelendiğinde başarılı öğrencilerin ortak akademik özelliklerinin; azimli olmak, hedef belirlemek ve planlı çalışmak olduğu sonucu elde edilmiştir. Öğrenci, veli ve öğretmenler ile başarısız öğrenci özellikleri ve nedenlerine dair çalışmalar yapılabilir.

Akademik başarısı yüksek öğrencilerin sahip oldukları akademik özelliklerin, akademik başarısı düşük öğrencilere rol model olması açısından daha farklı nasıl destekleneceği; bu özelliklerin akademik başarısı düşük öğrencilere kazandırılmasına yönelik MEB 'in eğitim- öğretim sürecinde ne gibi tedbirler alabileceği üzerine çalışmalar yapılabilir. Bu tedbirlere yönelik ilköğretim ve ortaöğretim programlarına uygun daha sürdürülebilir etkinliklere yer verilebilir. Bunun için eğitim- öğretim okul dışına taşınarak günlük hayatla iç içe ders programları geliştirilebilir. Genel sınavlarda derece yapan öğrencilerle akademik başarılarını destekleyen özelliklerine dair etkinliklere eğitim-öğretim sürecinde yer verilebilir. Araştırma nitel bir çalışmadır, dolayısıyla nicel veya karma yöntemlerin avantaj veya dezavantajları düşünülerek benzer veya farklı konu başlığı ile çalışmalar yapılabilir.

Kaynaklar

- Açıkgöz, K. (1996). *Etkili öğrenme ve öğretme*. İzmir: Kanyılmaz Matbaası.
- Aladağ, S. (2009). *İlköğretim sosyal bilgiler öğretiminde değer eğitimi yaklaşımlarının öğrencilerin sorumluluk değerini kazanma düzeyine etkisi* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Alkan, C. & Kurt M. (1998). *Special Teaching Methods*. Ankara: Anı Publishers.
- Arıcı, İ. (2007). *İlköğretim din kültürü ve ahlak bilgisi dersinde öğrenci başarısını etkileyen faktörler (Ankara örneği)* (Yayın No. 208152). [Doktora tezi, Ankara Üniversitesi]. YÖK. <https://tez.yok.gov.tr>
- Bacanlı, H. (1999). *Duyuşsal davranış eğitimi*. Nobel Yayın Dağıtım.
- Bacanlı, H. (2005). *Gelişim ve öğrenme*. Nobel Yayıncılık.
- Baltaş, A. (1997). *Öğrenme ve sınavlarda üstün başarı*. Remzi Kitabevi.
- Bandura, A. (1986). *Social foundations of thought and action, englewood eliffs*. Prentice-Hall.
- Barrick, M.R. ve Mount, M.K., 1991. The Big Five Personality Dimensions and Job Performance: A Meta-Analysis. *Personnel Psychology*. 44(1), 1-26.
- Başaran, İ. E. (1994). *Eğitim psikolojisi: Modern eğitimin psikolojik temelleri*. Gül Yayınevi.
- Başaran, İ. E. (2001). *Eğitim psikolojisi*. Gül Yayınevi.
- Bayhan, P. (1999). Çocuğun okul başarısını etkileyen etmenler. *Sosyal Hizmetler Dergisi*, 1(10), 6-12.
- Berkowitz, M. W. ve Bier, M. C. (2005). What works in character education: A research-driven guide for educators. *Character Education Partnership (CEP)*. Washington.
- Binbaşıoğlu, C. (1996). *Eğitim psikolojisi*. Gül Yayınları.
- Bruinsma, M. & Jansen, E. (2005). Who succeeds at university? Factors predicting academic achievement of first-year dutch student. *Reice, Eficacia y cambio en Educa-cion*, 3(1).

- Celep, C. (1997). Öğretmenlik yeterlilik duygusu. *Yaşadıkça Eğitim Dergisi*, 18-26.
- Cüceloğlu, D. (1997). *İnsan ve davranışı, psikolojinin temel kavramları* (7. Baskı). Remzi Kitabevi.
- Cüceloğlu, D. (1997). *İnsan ve davranışı*. Remzi Kitabevi.
- Cüceloğlu, D. (2009). *İnsan ve davranışı* (1sekizinci Baskı). Remzi Kitapevi.
- Çelenk, S. (2003). Okul aile işbirliği ile okuduğunu anlama başarısı arasındaki ilişki. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24, 33-39. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/87845>
- Çetin, B. (2009). Çalışma alışkanlıkları ölçeğinin ilköğretim 4. sınıf öğrencilerinin akademik başarısını yordaması. *İlköğretim Online*, 8(1), 212-223. <http://ilkogretim-online.org.tr>
- Demirtaş, H. (1999). Orta öğretim kurumlarında sorumluluğa dayalı sınıf yönetimi. *Öğretmen Dünyası*, 238, 25-38.
- Demirtaş, H. ve Güneş, H. (2002). *Eğitim yönetimi ve denetimi sözlüğü*. Anı Yayıncılık.
- Doğan, O., Doğan, S. ve Çorapçıoğlu, A. (1994). Üniversite öğrencilerinde depresyon yaygınlığı ve bazı değişkenlerle ilişkisi. *C.Ü. Tıp Fak. Dergisi*, 16(2), 148-151.
- Durmuş, N. (2004). *İlköğretim sekizinci sınıf öğrencilerinin iletişim çatışmalarına girme eğilimlerinin akademik başarıları üzerine etkileri* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Dokuz Eylül Üniversitesi.
- Erden, M. ve Akman, Y. (1998). *Eğitim psikolojisi gelişim-öğrenme-öğretme*. Arkadaş Yayıncılık.
- Freebody, P. (2003). *Qualitative research in education*. Sage Publications.
- Gray, D. E. (2004). *Doing research in the real world*. Sage Publications.
- Holt, S. (2007), *Emotional Intelligence and Academic Achievement in Higher Education*, Doctoral Thesis, Pepperdine University.
- Jones, V. F. ve Jones, L. S. (2001). *Comprehensive classroom management: Creating communities of support and solving problems*. Allyn and Bacon.
- Kepçeoğlu, M. (1995). *Psikolojik danışma ve rehberlik*. Gül Yayınevi.
- Keskin, A. (2003). *İlköğretim II. kademe öğrencilerinin İngilizce'ye yönelik tutumları ile akademik başarıları arasındaki ilişkiler* (Yayın No. 128165). [Yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi]. YÖK. <https://tez.yok.gov.tr>
- Kwak, L., Kremers, S. P., Bergman, P., Ruiz, J. R., Rizzo, N. S. ve Sjostrom, M. (2009). Association between physical activity, fitness and academic achievement. *Journal of Pediatrics*, 155, 914-918.
- Lounsbury, J. W. ve Landers, R. N. (2006). An investigation of big five and narrow personality traits in relation to internet usage. *Computers in Human Behavior*, 22, 283-293.
- Merriam, S. B. (1998). *Qualitative research and case study applications in education*. Jossey-Bass Publishers.
- Miles, M, B. ve Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook* (2. Baskı). Sage.

- Özçelik, D. A. (1992). *Eğitim programları ve öğretim: Genel öğretim yöntemi*. ÖSYM Yayınları.
- Özdaş, F. (2019). Lise öğrencilerinin akademik başarısını etkileyen öğretmen tutum ve davranışları: Nitel bir analiz. *Turkish Studies-Educational Sciences*, 14(3), 755-772.
- Özdemir, B. (2008). *9. sınıf öğrencilerinin Türk Edebiyatı dersine yönelik tutumlarının Türk Edebiyatı dersi akademik başarısına etkisi (Kütahya örneği)* (Yayın No. 218353). [Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi]. YÖK. <https://tez.yok.gov.tr>
- Özgüven İ. E. (1998). Bireyi tanıma teknikleri. Pdrem Yayınları.
- Özgüven, İ.E. (1974). Üniversite Öğrencilerinin Akademik Başarılarını Etkileyen Zihinsel Olmayan Faktörler. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*.
- Patton, M. Q. (2002). *Qualitative research & evaluation methods*. Sage Publications.
- Punch, K. F. (2005). *Sosyal araştırmalara giriş: Nicel ve nitel yaklaşımlar* (D. Bayrak, H. B. Arslan ve Z. Akyüz, Çev.). Siyasal Kitabevi.
- Sadık, F. (2002). Sınıf içindeki problem davranışların nedenleri. *Eğitim Araştırmaları*, 9, 106-114.
- Schunk, D. H. (1996). Goal and self-evaluative influences during children's cognitive skill learning. *American Educational Research Journal*, 33, 359-382. <https://doi.org/10.3102/00028312033002359>
- Seeman, H. (2000). *Preventing classroom discipline problems: A classroom management handbook*. The Scarecrow Press, Inc.
- Senemoğlu, N. (1998). *Kuramdan uygulamaya gelişim, öğrenme ve öğretim*. Özsen Matbaası.
- Senemoğlu, N. (2005). *Gelişim öğrenme ve öğretim*. Gazi Kitabevi.
- Turan, S. ve Aktan, D. (2008). Okul hayatında var olan ve olması düşünülen sosyal değerler. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(2), 227-259.
- Ülgen, G. (1994). Başarı beklentisi önemli mi? *Eğitim ve Bilim*, 21-24.
- Weinberg, S. R. ve Gould, D. (2007). *Foundation of sport and exercise psychology*. Human Kinetics Publishers.
- Yavuzer, H. (1992). *Çocuk psikolojisi*. Remzi Kitabevi.
- Yenilmez, K. ve Özabacı, N. Ş. (2003). Yatılı öğretmen okulu öğrencilerinin matematik ile ilgili tutumları ve matematik kaygı düzeyleri arasındaki ilişki üzerine bir araştırma. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14, 132-146. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/114804>
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2005). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara, Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (4. Baskı). Seçkin Yayıncılık.
- Yin, R. K. (2003). *Case study research: Design and methods*. Sage.

Extended Abstract

Introduction

When academic success is mentioned, the first thing that comes to mind is concrete grades or exams taken from education levels such as primary school, secondary school, high school, or university (Özdemir, 2008). Moreover, factors such as differentiating economic, and socio-cultural conditions, developing industry and audiovisual social media change and transform existing education and training conditions could be given. Therefore, the existence of healthy students who can adapt to changing conditions, have high social and human values, have no problems in their relationships with other people in their social life, and have the equipment and characteristics to achieve academic success is very important for the future of society. This study aimed to reveal the academic characteristics of secondary school eighth-grade students with high academic success. The sub-problems determined in line with this main purpose are:

What are the academic characteristics of students with high academic success in the eighth grade of secondary school?

What are the academic characteristics of students with high academic success in the eighth grade of secondary school, according to their families?

What are the academic characteristics of eighth-grade secondary school students with high academic success, according to their teachers?

According to the comparison of student, parent, and teacher opinions, what are the academic characteristics of eighth-grade secondary school students with high academic success?

Method

A qualitative research approach was adopted in this research, which aims to determine the academic characteristics of students with high academic achievement in the 8th grade of secondary school. In the research, case study design, one of the qualitative research approaches, was used. The case study is a method that examines a current situation in its real-life environment and is used when the boundaries between the phenomenon and the situation are not clear (Yin, 2003). In this study, it was found that the academic success of the study group students was the only case; Trying to determine the academic characteristics of successful eighth-grade students through the eyes of themselves, their family members, and teachers shows that it is holistic. For this reason, a holistic single-case design was used in the research. The participants of the research are three students studying at the 8th-grade level in a public secondary school in İzmit District of Kocaeli province, three family members of these students (two mothers, one father), and four subject teachers. The participants in the study were determined by the criterion sampling method, one of the purposeful sampling methods. In this study, which was conducted with the case study design, one of the qualitative research methods, personal information form, and interview technique were used as data collection tools.

While developing the semi-structured interview forms used in the study, the interview forms were finalized by taking the opinions of two experts before the pilot application and a different expert afterward. Care was taken to ensure that the findings collected were real and that the results obtained in similar environments were valid. In addition, an attempt has been made to present evidence that the data were obtained objectively and that the results were conveyed objectively. The acquisition and

analysis of information have been expressed in depth so that those who will examine the study can create a perception of environments and processes similar to the existing environment and be more conscious and experienced about the work they will do. The data, analysis phase, and codes that form the basis of the conclusions were arranged and audited for verification purposes. All data were coded and a code list was made. Based on the codes, themes were identified in line with the values and personality traits of successful eighth-grade students.

To ensure confirmability (external validity), a detailed description was given and discourse examples related to the codes and themes related to the data were included. In addition, three researchers during the data analysis process to ensure consistency (internal reliability). They came together from time to time and exchanged ideas about the codes and themes reached. In this process, opinions of different experts were sought on points of disagreement. Additionally, the reliability formula suggested by Miles and Huberman (1994) ($\text{Reliability} = \frac{\text{Consensus}}{\text{Consensus} + \text{Disagreement}} \times 100$) was used for the reliability of the analyses. After the calculation, a high rate of 89% was obtained. This ratio shows that the reliability of the data analysis is ensured.

Results

After the interviews with the students, it was observed that two themes were formed the sources of success and the meaning of success. It was observed that the statements of the students with high academic success regarding the meaning of success were gathered under two main themes environmental and personal; the sub-themes of attitude, skill, value, and action were included under the main theme of personal; the student statements under the sub-theme of action were classified as academic and non-academic; and the sub-themes of family and social environment were determined under the main theme of environmental. It was observed that the statements of the parents regarding the characteristics that support academic success were gathered under the sub-themes of academic characteristics, personality characteristics, values, and family attitude. It can be said that the statements of the families in the study group regarding the characteristics they observed in their children with high academic success were gathered under the sub-themes of positive characteristics, negative characteristics, and values and that only the characteristics under the positive characteristics such as being able to think at a high level, understanding what is said correctly, being conscious, and following current events and developments were identified as academic characteristics. It can be said that the statements of the families in the study group regarding the feedback they received from their teachers about their children with high academic success were gathered under the sub-themes of values and positive characteristics; and that only the values of diligence and responsibility under the sub-theme of values were identified as academic characteristics. According to the teachers' views, the exemplary characteristics of students with high academic success are grouped under the subthemes of academic characteristics, personality characteristics, values , and relations with the environment; the first of these subthemes directly includes the characteristics of students with high academic success and academic characteristics are also included under the other subthemes. According to the teachers' views in the study group, the statements about the differences between students with high academic success from other students are grouped under the subthemes of behaviors, personality characteristics, values , and negative characteristics; and the teachers' statements under the subtheme of behaviors are grouped under the headings of communication and human relations and questioning and self-control. When the student, parent, and teacher statements about the academic characteristics that students with high academic success have or should have been examined, it is seen that the subthemes are determined as common academic characteristics and non-common academic

characteristics. It is seen that the expressions of being determined, setting goals, and working in a planned manner are emphasized under the subtheme of common academic characteristics. When the subtheme of non-common academic characteristics is examined, it is seen that the statements expressed by the students such as being objective, not being prejudiced, and being sensitive to their friends are mostly related to their circle of friends (close circle) and their circle (distant circle). When the family statements are examined, it has been observed that the self-discipline characteristics of successful students are emphasized, such as not wasting time, constantly producing something, and doing extra work when they feel unsuccessful.

Conclusion, Suggestions and Recommendations

In line with the sub-problems of the study, it was observed that two themes were formed as the sources of success and the meaning of success after the interviews conducted with the students. Accordingly, the statements of the students with high academic success as the sources of success were grouped under the sub-themes of academic, motivating feedback, behavioral, values, and family. It was observed that the academic sub-theme of these sub-themes was directly related to the characteristics of students with high academic success. When this sub-theme was examined, it was seen that the most important characteristic that students with high academic success should have was studying, and this characteristic was detailed as being disciplined, organized, on time, and focused. In addition, it was seen that the characteristics of repeating the subject and learning the lesson in class were also mentioned and that all these characteristics were necessary for them to be academically successful. Cüceloğlu (1997) stated that people with a high need for achievement pay more attention to the work they will do and try to do it better than others. This situation supports the results obtained. When the statements under the sub-theme of academic characteristics are examined, it can be said that parents think that the most important characteristic that students with high academic success should have is planned study. It can be said that this discourse is supported by sub-discourses such as not wasting time, doing homework, and complying with the study program. In addition, discourses such as goal setting, being determined, being aware of one's potential, and not accepting failure are also included, so it can be said that students with high academic success according to their families develop foresight about themselves in addition to planned course work during the education process. A high level of motivation in a student, feeling an interest-need to learn, valuing it, having a purpose, and having the self-confidence that they can learn to enable the student to pay attention to their education and continue their learning activity. As a result, both the student's learning level and their level of remembering increase (Senemoğlu, 1998). This situation supports the results obtained in terms of the motivation levels of students with high academic success. When the teacher discourses under the sub-theme of academic characteristics are examined, it is seen that many academic characteristics of students with high academic success are emphasized, starting from being determined to having clear perceptions. It can also be said that their participation in lessons and other activities is high compared to other students. While individuals with high success motivation can be motivated again by not losing their success motivation when they experience failure, individuals with low success motivation can only be motivated when they achieve success. In case of failure, individuals with low achievement motivation show discouragement (Açıkgöz, 1996). Since students with high academic success also have high achievement motivation, it can be said that they are motivated in case of failure; they do not give up when they fail and work with determination, as understood from their statements, their parents, and teachers. Therefore, the obtained results are parallel to the literature. When the student, parent, and teacher statements regarding the academic characteristics that students with

high academic success have or should have been examined, it is seen that the sub-themes are determined as common academic characteristics and non-common academic characteristics. It is seen that the expressions of being determined, setting goals, and working in a planned manner are emphasized under the sub-theme of common academic characteristics. When the sub-theme of non-common academic characteristics is examined, it is seen that the statements of the students such as being objective, not being prejudiced, and being sensitive to their friends are mostly related to their circle of friends (close circle) and their circle (distant circle). When the family statements are examined, it is seen that the characteristics of successful students regarding their self-discipline such as not wasting time, constantly producing something, and doing extra work when they feel unsuccessful are emphasized. Schunk (1996) stated that when individuals gain self-regulation skills, they can set goals for themselves, choose and apply appropriate strategies to achieve their goals and make accurate evaluations by monitoring their performance. Therefore, the results obtained are supported by the literature. Activities regarding students who are successful in general exams and the characteristics that support their academic success can be included in the education training process. The research is a qualitative study, therefore, studies can be conducted on similar or different topics, considering the advantages or disadvantages of quantitative or mixed methods.

Yayın Etiği Beyanı

Bu araştırmanın, etiğe uygunluk açısından Sakarya Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu tarafından 08.04.2020 tarihli 22 sayılı toplantısında alınan 1 nolu kararı ile etik kurul izni bulunmaktadır. Bu araştırmanın planlanmasından, uygulanmasına, verilerin toplanmasından verilerin analizine kadar olan tüm süreçte “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir. Bu araştırmanın yazım sürecinde bilimsel, etik ve alıntı kurallarına uyulmuş; toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmamıştır. Bu çalışma herhangi başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiştir.

Araştırmacıların Katkı Oranı

Birinci Yazar Nurcan ÖZCAN %90, İkinci Yazar Doç. Dr. Yusuf KESKİN %10 oranında katkı sağlamıştır.

Çatışma Beyanı

Araştırmanın yazarları arasında herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır. Ayrıca yazarlar, diğer kişi, kurum ya da kuruluşlarla herhangi bir çıkar çatışması içinde olmadıklarını beyan ederler.